

**СТРАТЕГІЯ РОЗВИТКУ
НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ
НА ПЕРІОД ДО 2027 Р.**

ЗМІСТ

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	3
ВИСНОВКИ ІЗ СОЦІОЛОГІЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ.....	20
SWOT-АНАЛІЗ СЕРЕДОВИЩА ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ.....	23
БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ.....	27
ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ТА ОПЕРАЦІЙНИХ ЦІЛІ СТРАТЕГІЇ.....	28
ІНДИКАТОРИ ВПЛИВУ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ СТРАТЕГІЇ.....	32
УЗГОДЖЕНІСТЬ З ДЕРЖАВНОЮ, ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ СТРАТЕГІЯМИ РОЗВИТКУ..	36
ПЛАН РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ	37

СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Історичний розвиток громади

Нижній Вербіж. Першу достовірну згадку про село виявляємо у «Галицьких актах» від 9 грудня 1375 р., коли князь Владислав Опольський передає маєток Вербіж васалові Васкові Тептуховичу — відтоді поселення розвивалося на низинних терасах Пруту та його приток, контролюючи ділянку давнього соляного тракту до Коломиї. Археологічні розвідки неподалік сучасної церкви відкрили сліди голіградської культури (X-VIII ст. до н.е.), що засвідчує безперервне освоєння території. У середньовіччі тут діяв гордий монастир, оточений ровом із водою, який татари спалили під час одного зі своїх набігів, а в XVIII ст. мешканці активно підтримували гуцульських опришків. Сьогодні Нижній Вербіж є не лише адміністративним центром громади, а й здавна відомий своїми ремісничими традиціями, працьовитими людьми та багатою духовною спадщиною.

Верхній Вербіж. Поселення виникло як «верхня» частина єдиного Вербіжа й остаточно відокремилося 1443 р., коли в податкових реєстрах вперше з'являється назва «Verbiąż Wyżny». Село лежить на вищих берегових терасах Лючки, саме тому в XVII-XVIII ст. воно часто ставало ареною селянських бунтів і сутичок опришків з панськими залогами. У другій половині XVIII ст. верхньовербізьці разом із Василем Баюраком підпалили панський двір, здобувши славу «волелюбного села». Нині тут височіє церква св. Архистратига Михаїла (1818 р.) з окремою дзвіницею на кам'яному фундаменті та збереглися кутки-«городища», де археологи знаходять уламки ліпного посуду з пізнього залізного віку.

Великий Ключів. На території села знайдено артефакти трипільської культури, культури кулястих амфор і шнурової кераміки, тому історики називають його однією з найдавніших стоянок людини на Покутті. Перша письмова звітка датується 1416 р., коли король Владислав II Ягайло підтвердив права ключівської громади на лісові промисли понад річкою Ключівкою. Протягом століть місцеві мешканці займалися деревообробкою, лісосплавом і випалом вапна, а після прокладання «цісарської дороги» Коломия — Косів (XIX ст.) вели жваву торгівлю дерев'яними виробами. Перлиною сакральної спадщини є тризрубна дерев'яна церква св. Параскеви Сербської (1865 р.) з різбленим іконостасом, виконаним майстрами школи Василя Шкрібляка.

Мишин. Заснований 1373 р. як сторожовий осередок на брідній переправі через Лючку, Мишин швидко перетворився на ремісниче село, відоме своїми бондарями й майстрами музичних інструментів. До XVI ст. тут сформувалася навіть окрема «вулиця скрипалів», а мишинська трембіта та рицарські барабани збувалися на ярмарках у Косові й Коломиї. У роки національно-визвольних змагань місцева читальня «Просвіти» стала штабом культурно-освітнього руху, а під час Другої світової війни село зазнало каральних акцій за підтримку підпілля ОУН-УПА. Сьогодні туристів приваблює дерев'яна церква Параскеви П'ятниці (1840 р.).

Спас. За місцевою легендою перші поселенці прийшли сюди 1252 р., «рятуючись» («спасаючись») від монгольської навали; науковці ж підтверджують першу документальну згадку 1433 р. Розкиданий амфітеатром на пагорбах вздовж гірської Пістиньки, Спас контролював підступи до соляного складу в Коломиї й служив прихистком для опришківських ватаг. Село славилось травництвом — тут і нині збирають гірські цілющі трави для карпатських

чаїв — та бондарством, зокрема виготовленням «спаських бочівок» для гуцульського сиру. Центральна окраса — дерев'яна церква Преображення Господнього з різьбленою бароковою брамою, яку, за переказом, будували без жодного цвяха.

Ковалівка. Наймолодше в громаді село вперше фігурує у люстрації 1670 р., де зазначено вісім димів «села ковальського», адже перші поселенці-втікачі з Волині організували тут кузню на березі Лючки. У XIX ст. на околиці працювали дрібні шахти бурого вугілля, що дало поштовх розвитку гончарства: місцева чорна глина поєдналася з ковальським оздобленням, створивши впізнавані ковалівські «діжечки» та гвіздки-обереги.

У межах децентралізаційної реформи Кабінету Міністрів України 12 вересня 2016 р. чотири сусідні сільські ради — Нижньовербізька, Верхньовербізька, Великоключівська та Мишинська — ухвалили рішення об'єднатися у Нижньовербізьку сільську громаду з адміністративним центром у Нижньому Вербіжі. Герб громади зображено на рис. 1.1.

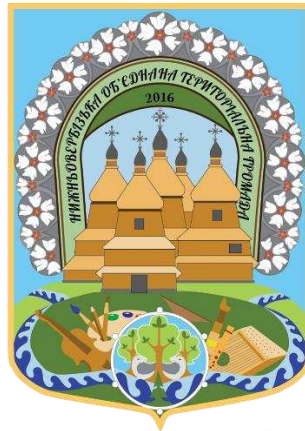

Рис. 1.1. Логотип Нижньовербізької територіальної громади

Згодом у 2020 р., до громади приєдналися Спаська й Ковалівська сільські ради, збільшивши таким чином кількість сіл до шести й розширивши територію громади до 97,57 км².

Загальна характеристика та географічне розташування громади

Характеристика громади в регіональному вимірі.

Нижньовербізька громада - сільська територіальна громада у Коломийському районі Івано-Франківської області. Адміністративний центр - село Нижній Вербіж, яке фактично є південно-західним передмістям м.Коломия і розташоване поруч з містом та на відстані 66 км від обласного центру м. Івано-Франківськ. Загальна площа громади після приєднання всіх сіл становить близько 97,57 км², що приблизно відповідає 0,7% площі області. Чисельність населення громади - близько 13 тис. мешканців (станом на 2020-2022 рр.), тобто близько 1% населення Івано-Франківщини. Склад громади - 6 сіл: Нижній Вербіж, Верхній Вербіж, Великий Ключів, Мишин, Спас, Ковалівка. Густота населення складає 133 осіб/км², що перевищує середній показник по області (97 осіб/км²) і району (110 осіб/км²). Це пояснюється вигідним розташуванням поблизу міста Коломиї, що сприяє більш щільній забудові та населенню.

Географічне розташування.

Територія громади лежить у передгір'ї Карпат (край історично відомий як Покуття) та охоплює південно-західну частину Коломийського району.

На півночі межа громади проходить по руслу річки Прут, за якою починаються землі Коломийської громади. На сході та півдні громада межує з Матіївецькою та Косівською та Яблунівською громадами, а на заході - з Печеніжинською громадою. Близькість до м.Коломия забезпечує громаді зручне транспортне сполучення і доступ до міської інфраструктури, що позитивно позначається на розвитку громади.

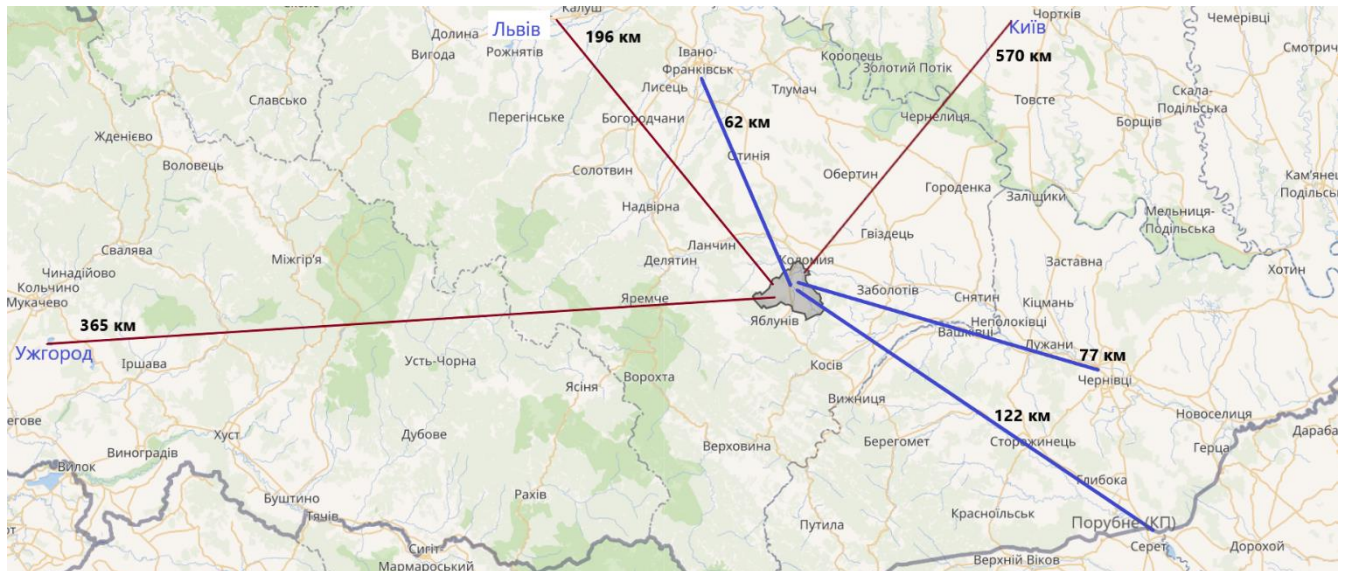

Рис. 1.2. Розташування громади по відношенню до основних економічних центрів та найближчого митного переходу (автошляхами)

Порівняння з іншими громадами.

Нижнявербізька громада виділяється серед сільських громад області доволі високою щільністю населення та розвинутою інфраструктурою. Частка території громади від площі області невелика (менше 1%), але завдяки продуктивним землям та активності мешканців економіка громади є однією з більш успішних на рівні району. Частка населення громади в населенні області теж близька до 1%, що схоже з часткою території, тобто чисельність пропорційна площі.

Природний потенціал громади

Ландшафтні особливості та рельєф.

Нижнявербізька громада розташована на межі передгірної рівнини і підгір'я Карпат, у регіоні Прикарпаття. Рельєф її території різноманітний: переважають рівнинно-хвилясті ділянки, перемежовані невисокими узгір'ями. Північна частина (в долині Прута) - більш рівнинна і придатна для сільського господарства, тоді як південні околиці переходять у підгірські височини. Лучна рослинність покриває низовинні рівнини вздовж річок, а підвищення в ландшафті вкриті лісами. Загалом ліси займають близько 22-23% території громади (приблизно 2,23 тис. га), а сільськогосподарські угіддя - близько 63% (6,14 тис. га) за даними земельного балансу громади (рис. 1.3).

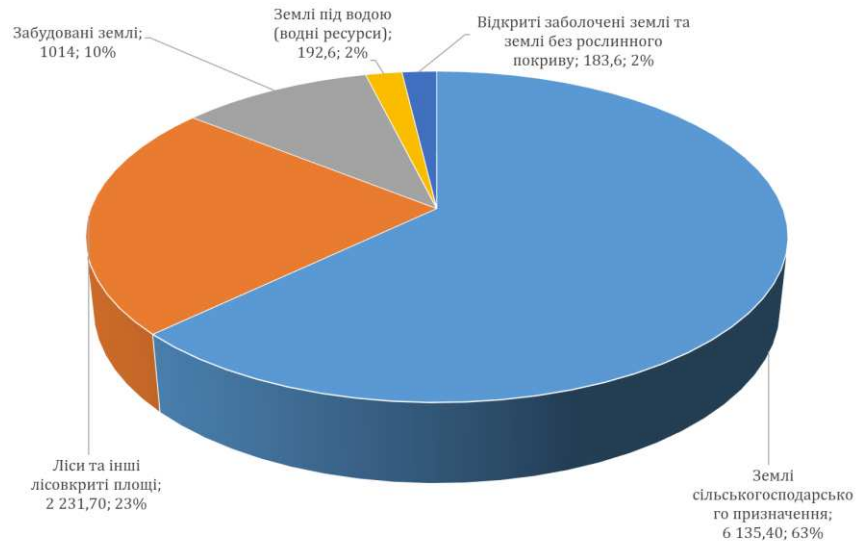

Рис. 1.3. Структура земель громади, га

На узгір'ях ростуть типові для Карпатського передгір'я широколистяні та хвойні ліси - зустрічаються ясен, бук, дуб, явір, а також смерека, сосна і ялина. Ландшафти громади мальовничі, є природні оглядові точки на околицях сіл, звідки відкриваються краєвиди на долину Прута та передгір'я.

Геологічна та геоморфологічна будова. Територія громади лежить на стику передгірного прогину та гірської складчастої області. Ґрунтоутворюючі породи - переважно алювіальні відклади в долині Прута та делювіально-пролювіальні суглинки на схилах. У надрах зустрічаються корисні копалини: історично зафіксовані поклади бурого кам'яного вугілля, кам'яної солі та озокериту (земляного воску) на території громади. Ці корисні копалини залягають на порівняно невеликих глибинах, однак їх промисловий видобуток нині не здійснюється. Рельєф сформований льодовиковими і водно-льодовиковими процесами, тому місцевість хвиляста, із родючими наносними ґрунтами в заплавах річок. Значних проявів ерозії чи зсувів на більшій частині території не відзначається, окрім крутіших берегів Прута та ярів поблизу лісових масивів.

Характеристика ґрунтів. Ґрунтовий покрив громади різноманітний. На рівнинних заплавах ділянках переважають лучні та лучно-болотні ґрунти, а також окультурені чорноземи опідзолені - вони достатньо родючі для ріллі та сінокосів. На підвищеннях і горбистій місцевості поширені бурі лісові та дерново-підзолисті ґрунти, сформовані під лісовою рослинністю. Ці ґрунти більш кислі та менш родючі, тому значна частина пагорбів зайнята лісами або використовується як пасовища. В цілому земляні ресурси громади придатні для землеробства: понад 60% площі - сільськогосподарські угіддя.

Лісові ресурси.

За породним складом це змішані ліси: у нижньому ярусі і на схилах ростуть дуб, ясен, граб, клен (явір), бук; вище та в більш холодних місцинах домінують хвойні - смерека (ялина європейська) і сосна, трапляється ялиця. Ліси належать до державного лісового фонду (територія обслуговування філія «Коломийське лісове господарство» ДП «Ліси України» з адмінбудівлею у Нижньому Вербіжі). Рубки проводяться вибірково, під контролем лісгоспу, з метою санітарного очищення і часткового використання деревини (переважно для паливних і

будівельних потреб мешканців). Громада зацікавлена у збереженні лісів як ресурсу для розвитку зеленого туризму та рекреації - лісові угіддя використовуються для збору грибів, ягід, відпочинку населення.

Кліматичні умови.

Клімат території - помірно-континентальний, характерний для передгір'я Карпат. Зими відносно м'які (середня температура січня близько $-4...-5^{\circ}\text{C}$), літо тепле (середня температура липня $+18...+20^{\circ}\text{C}$). Опадів випадає 700-800 мм на рік, з максимумом влітку. Клімат загалом сприятливий для землеробства: вегетаційний період триває близько 200 днів. Водночас близькість гір зумовлює підвищену кількість опадів та ризики паводків. Вітри переважно північно-західні і західні. Влітку бувають зливи, які можуть викликати підйом рівня води у річках. Зима характеризується частими відлигами, стійкий сніговий покрив формується не кожного року. Серед екстремальних явищ можливі сильні зливи, шквали, рідше - град чи буревії. Природні кліматичні умови є типовими для Покуття і придатні для комфортного проживання та господарської діяльності.

Гідрологія.

Головна річка громади - Прут, одна з найбільших водних артерій Прикарпаття. Прут протікає північно-східною межею громади і відіграє важливу роль як вододжерело та природна границя. В межах громади до Пруту впадає кілька менших річок і потічків, що стікають з півдня: це річки Лючка, Сопівка, Ключівка та Пістинька. Вони мають гірський характер у верхів'ях (за межами громади) і переходять у рівнинні потоки на її території. Береги Прута місцями укріплені, але паводки на Пруті все ж становлять потенційну небезпеку - зокрема, повені в минулі роки підтоплювали заплавні землі. Внутрішні малі річки (Лючка, Сопівка) мають довжину в межах громади 5-10 км, вони впадають у Прут на північно-східному кордоні громади. Є також ряд меліоративних каналів і ставків, створених для регуляції водного режиму та риборозведення. Централізоване водопостачання наявне лише частково (див. розділ інфраструктури), тому річки і підземні водоносні горизонти є основним джерелом води для населення та сільського господарства. Якість води в Пруті та його притоках у межах громади задовільна, хоча під час паводків спостерігається підвищена мутність.

Екологічна ситуація.

Екологічний стан громади загалом відносно благополучний, адже на її території відсутні великі промислові підприємства-забруднювачі. Основні потенційні екологічні проблеми пов'язані з поводженням із відходами, станом водних ресурсів та наслідками стихій. Ще одне екологічне питання - стан каналізації: централізованого каналізування практично немає, тож побутові стічні води відводяться в індивідуальні вигрібні ями, що створює ризики локального забруднення ґрунтових вод. Громада планує поступово вирішувати це шляхом будівництва локальних очисних споруд у перспективі. Сільськогосподарська діяльність також впливає на довкілля - необхідно слідкувати за раціональним використанням добрив, щоб уникати надмірного навантаження на ґрунти та водойми. Позитивом є висока лісистість: ліси виконують роль «легенів» регіону і підтримують екологічну рівновагу. Вони потребують захисту від незаконних рубок та пожеж. Загалом екологічна ситуація характеризується як стабільна, без критичних проблем, але потребує постійної уваги для збереження природного потенціалу громади.

Характеристика населення та трудових ресурсів

Чисельність населення і демографічна ситуація.

У 2020 році, після приєднання сіл Спас та Ковалівка, загальна чисельність населення Нижньовербізької громади склала 13,4 тис. осіб, а станом на 01.01.2022 офіційно налічувалось 13 028 мешканців (табл. 1.1).

Таблиця 1.1. Динаміка зміни населення у селах громади в 2019-2023 рр., ос.

Території	2019	2020	2021	2022	2023*
Нижній Вербіж	2488	2504	2504	2459	2434
Верхній Вербіж	1394	1375	1375	1353	1328
Великий Ключів	3056	3112	3112	3054	3029
Мишин	2698	2562	2562	2516	2491
Ковалівка	приєдналися у 2020р.	1056	1052	1036	1011
Спас	приєдналися у 2020р.	2823	2815	2764	2735
Разом	9636	13432	13420	13182	13028

* - наявне населення / у т.ч. ВПО

Проте за останні роки спостерігається тенденція до зменшення населення. Природний приріст негативний: кількість народжених суттєво поступається кількості померлих - детальну картину відображено в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2. Природний рух та міграційний рух населення у селах громади в 2019-2023 рр., ос.

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Народжені	65	102	120	56	85
Померлі	122	137	208	194	142
Природний приріст	-57	-35	-88	-138	-57
Прибулі	67	43	94	47	102
Вибулі	91	85	98	62	114
Сальдо міграції	-24	-42	-4	-15	-12
Загальне збільшення (зменшення)	-81	-77	-92	-153	-69

Зокрема, у 2021 році в громаді народилося 120 дітей, а померло 208 осіб, відтак природне скорочення становило -88 осіб за рік; у 2022 році ситуація ще погіршилася (народжень лише 56, смертей 194, природний приріст -138) - це пов'язано як зі старінням населення, так і з загальним спадом народжуваності по країні. Міграційний рух також до недавнього часу був від'ємним: щороку більше мешканців виїжджало (на заробітки чи на проживання у міста), ніж прибувало

до громади. У 2019-2021 рр. сальдо міграції коливалося від -4 до -42 осіб на рік (відтік перевищував притік) згідно з офіційними даними. Однак у 2022-2023 роках картина дещо змінилася через воєнні події - до громади почали прибувати вимушені переселенці зі східних та південних регіонів, що тимчасово збільшило населення. Демографічна ситуація характеризується також старінням: частка людей старших за працездатний вік зростає. На кінець 2022 року в громаді проживало близько 3006 осіб пенсійного віку (23% населення), тоді як дітей до працездатного віку - близько 2595 осіб (20%). Решта 57% - люди працездатного віку (близько 7427 осіб у 2023 р.). Отже, демографічне навантаження на працездатних (співвідношення непрацездатних дітей і пенсіонерів до працюючих) є доволі значним і продовжує зростати.

Інформація щодо внутрішньо переміщених осіб.

З початком повномасштабної війни у 2022 році Нижньовербізька громада, як і багато інших в західних областях, прийняла значну кількість внутрішньо переміщених осіб (ВПО). Люди з охоплених бойовими діями регіонів знаходили тут тимчасовий притулок. Станом на весну 2023 року у громаді проживало кілька сотень переселенців (орієнтовно 300-400 осіб). Для них були розгорнуті центри прийому та гуманітарної допомоги.

Наразі частина переселенців вже повернулася додому або переїхала далі, але значна кількість залишається. Завдяки згуртованості громади та активній волонтерській роботі серйозних соціальних напружень не виникло - переселенці залучаються до життя громади (діти відвідують місцеві школи, дорослі знаходять роботу або тимчасову зайнятість). Таким чином, громада робить вагомий внесок у вирішення загальнонаціональної проблеми внутрішнього переміщення, водночас отримуючи притік працездатних людей.

Зайнятість населення та безробіття.

Нижньовербізька громада має трудовий потенціал близько 7,4 тис. працездатних осіб. Значна частина економічно активних мешканців зайнята за межами громади - багато хто працює у сусідньому місті Коломия або виїжджає на заробітки (сезонні чи постійні) до інших регіонів чи за кордон. У середині громади основними сферами зайнятості є торгівля, бюджетний сектор (освіта, медицина, органи влади), дрібне сільське господарство та ремесла. Саме сфера послуг є основним видом діяльності підприємств і підприємців громади - це численні магазини, торговельні точки, дрібний бізнес у сфері послуг. Промисловий потенціал громади поки невеликий, проте поступово зростає. Частина мешканців зайняті у сільському господарстві - переважно на особистих підсобних господарствах (виращування зернових, картоплі, розведення ВРХ та свиней). Діють також кілька агропідприємств, наприклад ПП «Квілт», що займається плодоовочевим виробництвом і заморожуванням фруктів та ягід. У громаді з'являються нові види зайнятості - так, у Нижньому Вербіжі працює невелике швейне виробництво «U-WIN Protect», де виготовляють тактичне спорядження і навчають місцевих мешканців швейній справі. Значна частина доходів населення формується за рахунок заробітків за межами громади (перекази трудових мігрантів з-за кордону тощо), що позитивно впливає на добробут сімей. Загалом трудові ресурси громади достатні, проте спостерігається дефіцит кваліфікованих кадрів у певних галузях зокрема в освіті, технічних професіях.

Наявна інфраструктура

Транспортна інфраструктура та зв'язок.

Через громаду проходять автодороги регіонального та місцевого значення, що забезпечують сполучення як всередині ТГ, так і з іншими населеними пунктами. Найважливішою є траса Р-24 Татарів - Кам'янець-Подільський, яка перетинає громаду з південного заходу на північний схід, проходячи через села Нижній Вербіж, Верхній Вербіж, Великий Ключів та Мишин (загальна протяжність по території громади - близько 14 км). Дорога Р-24 є дорогою державного значення і перебуває у відносно доброму стані (останніми роками проводився ремонт окремих відрізків). Вона сполучає громаду з м. Коломия та далі з обласним центром Івано-Франківськом, а також у протилежному напрямку - з Косівщиною і Закарпаттям. Також у Нижньому Вербіжі відгалужується обласна дорога О090704 Нижній Вербіж - Цуцулин, що веде на південь у бік Косівського району (її довжина в межах громади 17 км). Стан цієї дороги та інших місцевих шляхів залишає бажати кращого: покриття подекуди зруйноване, багато відрізків мають незадовільний стан. Зокрема, місцеві дороги С090706 Великий Ключів - Молодятин (6 км) та С090709 Мишин - Спас (4 км) потребують капітального ремонту. В самому Нижньому Вербіжі та інших селах частина основних вулиць заасфальтовані, але більша частина комунальних доріг з гравійним покриттям, що створює незручності, особливо в дощову погоду.

Громадський транспорт представлений маршрутними автобусами до Коломиї - щонайменше 5-6 рейсових автобусів щоденно курсують з Нижнього Вербіжа, Верхнього Вербіжа, та Мишина до районного центру. Сполучення з віддаленішими селами (Спас, Великий Ключів та Ковалівка) забезпечують як окремі маршрути, так і заїзди автобусів. Залізничі на території громади немає - найближча станція розташована у Коломиї. Проте мала відстань до міста дозволяє мешканцям легко діставатися залізничного транспорту.

Щодо зв'язку - у громаді впевнено працюють всі основні мобільні оператори (Kyivstar, Vodafone, Lifecell), забезпечуючи покриття 4G майже на всій території. В громаді проведено оптичний інтернет, діють провайдери, які надають послуги фіксованого Інтернет-зв'язку для установ і домогосподарств (зокрема, волоконно-оптичні лінії прокладено до шкіл, старостатів). Поштовий зв'язок забезпечується відділеннями «Укрпошти» також працюють пункти кур'єрських служб (Нова Пошта - відділення у Нижньому Вербіжі). Отже, транспортно-логістична доступність громади є хорошою завдяки близькості до міста і наявності ключової траси, проте внутрішні дороги потребують значного оновлення.

Житлово-комунальне господарство. У житловому фонді громади переважає приватна садибна забудова (табл. 1.3).

Таблиця 1.3. Забезпеченість житлом мешканців громади у 2019-2023 рр.

Показники	2019	2020	2021	2022	2023
Загальна площа придатного для проживання житла в громаді, 1000 м ²	232,996	342,215	344,461	344,461	346,445
Забезпеченість житлом 1 кв. м на особу по громаді	24,17	25,47	25,66	26,1	26,5

Майже всі мешканці проживають у приватних будинках з присадибними ділянками; багатоквартирних житлових будинків мало (багатоквартирні будинки є у Нижньому Вербіжі та

Ковалівці). Рівень благоустрою житла поступово зростає, проте централізовані комунальні мережі розвинені недостатньо.

Водопостачання. Більшість домогосподарств користуються індивідуальними колодзями (криницями) або свердловинами. Централізоване водопостачання існує лише локально - зокрема, у селі Ковалівка функціонує КП «Ковалівське», що обслуговує систему централізованого водогону (для частини села).

Водовідведення. Централізованої каналізації немає, за винятком центральної частини с.Ковалівка. Кожен двір обладнаний вигрібною ямою або септиком. У громадських будівлях (школи, амбулаторії) стоять локальні септики з вивезенням асенізаційною машиною. Це проблемне питання, адже підгрунтові води можуть забруднюватися.

Газопостачання. Громада практично повністю газифікована. Усі шість сіл підключені до мережі природного газу (магістральний газопровід проходить через Верхній і Нижній Вербіж ще з 1980-х). Газ використовують для опалення взимку значна частина господарств. Траси газопостачання обслуговує місцева дільниця АТ «Івано-Франківськгаз». Зрідка трапляються планові відключення газу для ремонту: приміром, у червні 2025 р. на кілька днів припиняли газопостачання у селах громади для профілактики мереж.

Електропостачання: всі населені пункти електрифіковані з 1960-х років. Мережі потребують модернізації - є проблеми з перенапруженням в пікові години та аварійними вимкненнями під час негоди. В 2022-2023 рр. через загальнонаціональну енергокризу були введені графіки стабілізаційних відключень, громада теж це відчула. Зараз електропостачання стабільне, триває заміна старих проводів на ізольовані СІП у рамках програми обленерго.

Теплопостачання. Центрального теплопостачання немає, усі житлові будинки індивідуально опалюються - газові котли, печі на дровах чи вугіллі, електрообігрівачі. Комунальні заклади переводяться на економні системи: так, для Нижньовербізького ліцею побудовано котельню на твердому паливі, також для Ковалівського ліцею приватне підприємство надає послуги теплопостачання, яке орендує шкільну котельню, встановивши котли на твердому паливі..

Комунальне підприємство. У громаді створено КП «Благоустрій ОТГ», яке займається обслуговуванням вуличного освітлення, прибиранням територій, дрібним ремонтом доріг тощо. КП має в розпорядженні трактор-екскаватор JCB, екскаватор БОРЕКС, трактор МТЗ-82 з причепом, вантажівку PEUGEOT BOXER - воно прибирає сніг узимку, косить узбіччя влітку, вивозить сміття з місць стихійних звалищ. Зусиллями громади встановлено сучасні LED-ліхтарі вуличного освітлення в усіх населених пунктах, протяжність освітлених вулиць постійно зростає (наразі освітлено близько 70% центральних вулиць).

Поводження з твердими побутовими відходами.

Система поводження з побутовими відходами в Нижньовербізькій ТГ побудована на централізованому вивезенні: До травня 2025 р. за вивезення ТПВ у громаді відповідало комунальне підприємство «Благоустрій ОТГ». Після проведення конкурсу на вивезення ТПВ перемогло ТЗОВ «ФАУН».

Охорона здоров'я.

Медична інфраструктура громади складається з кількох закладів первинної ланки (табл. 1.4.).

Табл. 1.4. Характеристика бази об'єктів охорони здоров'я на території громади

Вид об'єкта (лікарня, амбулаторія, ФАП, пункт здоров'я)	Розташування	Площа, м ²	Кількість працівників
Амбулаторія ЗПСМ с.Н.Вербіж	с.Н.Вербіж, вул.Українська, 68	186 м ²	15
Амбулаторія ЗПСМ с.В.Ключів	с.В.Ключів, вул.Відродження, 15	105 м ²	7
Амбулаторія ЗПСМ с.Ковалівка	с.Ковалівка, вул.Шахтарська, 12А	267 м ²	6
Амбулаторія ЗПСМ с.Спас	с.Спас, вул.Шашкевича, 95А	220 м ²	6
ФАП с.Мишин	с.Мишин, вул.С.Стрільців, 98А	90 м ²	3

Функціонує КНП «Центр первинної медико-санітарної допомоги» Нижньовербізької сільської ради, який об'єднує 4 амбулаторії загальної практики - сімейної медицини (АЗПСМ): у селах Нижній Вербіж, Великий Ключів, Спас та Ковалівка, та ФАП с.Мишин. У медичних закладах ведуть прийом сімейні лікарі, працюють медсестри, здійснюються базові аналізи і процедури. Амбулаторія в Нижньому Вербіжі - найбільша, вона розміщена в окремій будівлі (площа 186 м²), поблизу знаходиться аптечний пункт. Амбулаторія у Великому Ключеві (площа 105 м²) обслуговує жителів Великого Ключева.

Для всіх амбулаторій громада закупила службові автомобілі. За рахунок НСЗУ (Нацслужби здоров'я) вдалося впровадити електронну систему eHealth, тож мешканці можуть укласти декларації з сімейними лікарями.

На вторинну спеціалізовану медичну допомогу (лікарі-спеціалісти, стаціонар) жителі направляються до Коломийської центральної районної лікарні або інших медзакладів. Швидка допомога (екстрена медична служба) приїздить з Коломиї (пункт «швидкої» в місті, час доїзду в середньому 15-20 хв). В 2022 році за кошти держдотації громада отримала сучасний телемедичний комплекс для амбулаторій, що дозволяє консультиватися зі спеціалістами онлайн.

Мережа закладів освіти.

В громаді функціонує розгалужена освітня інфраструктура, що включає дошкільні, шкільні та позашкільні заклади (табл. 1.5).

Назва та місце розміщення	Проектна потужність, осіб	Кількість дітей	Витрати на 1 дитину
Великоключівський ЗДО "Ключик"	46	40	56190
Нижньовербізький ЗДО "Веселка"	63	54	44334
Мишинський ЗДО "Струмочок"	96	59	40071
ДП Спаського ліцею імені Івана Франка ЗДО	33	38	28054
Великоключівський ліцей	600	282	35954
Нижньовербізький ліцей ім. Героя України О. Кукурби	550	378	39455
Ковалівський ліцей	330	167	46305

Спаський ліцей імені Івана Франка	200	198	45557
Мишинська гімназія	300	177	30714
Спаська гімназія	162	106	50377

Діє 4 заклади дошкільної освіти (дитячі садки), розраховані сумарно на 250 місць. Зокрема, це: Великоключівський ЗДО «Ключик» (місткість 46 дітей, зараз відвідує 40 дітей); Нижньовербізький ЗДО «Веселка» (проектна потужність 63, фактично 54 дитина); Мишинський ЗДО «Струмочок» (розрахований на 96, відвідує 59 дітей), дошкільний підрозділ Спаського ліцею ім.І.Франка (проектна потужність 33, фактично відвідує – 38 дітей). Умови в садках добрі: проведено ремонт, утеплення, наявні дитячі майданчики.

На території ТГ працює 6 закладів загальної середньої освіти, з них 4 - це ліцеї, дві гімназії. Зокрема: Великоключівський ліцей (близько 282 учні), Нижньовербізький ліцей імені Героя України Олександра Кукурби (бл. 348 учнів), Ковалівський ліцей (167 учнів) та Мишинська гімназія (до 177 учнів) Спаський ліцей ім.І.Франка (200 учнів), Спаська гімназія (106 учнів). У зв'язку з воєнним часом частина учнів навчається дистанційно або перебуває за кордоном. Попри це, школи функціонують очно (з дотриманням безпекових вимог).

Нагальною проблемою залишається облаштування найпростіших укриттів для Нижньовербізького ліцею ім.Героя України О.Кукурби та Спаської гімназії. Також в селах є тенденція до зменшення дітей шкільного віку, громада працює над якістю освіти, щоб утримати і залучити учнів - впроваджуються нові гуртки з позашкільля.

У громаді діє Нижньовербізька дитяча школа мистецтв, розташована в Нижньому Вербіжі. Вона надає початкову художню та музичну освіту дітям з усіх сіл громади. У школі навчається близько 100 учнів образотворчому мистецтву, грі на музичних інструментах, тощо. Фінансування мистецької школи здійснюється в значній мірі з бюджету громади, також затверджено розмір батьківської плати за навчання дітей. Функціонують гуртки при будинках культури - танцювальні ансамблі під наставництвом керівників народних колективів. Щороку сільська рада виділяє кошти для літнього оздоровлення школярів у стаціонарних таборах. У цілому освітня інфраструктура Нижньовербізької ТГ забезпечує доступність освіти на всіх рівнях - від садочка до випускних класів - у межах громади, демонструє доволі високі показники якості

Мережа закладів культури.

Культурне життя громади зосереджене навколо сільських будинків культури та бібліотек. У кожному старостинському окрузі діє народний дім (будинки культури): всього їх 7.

Головна архітектурна пам'ятка - дерев'яна церква Різдва Пресвятої Богородиці (1808) у с.Нижній Вербіж - використовується за призначенням (діюча церква ПЦУ) і водночас відкрита для туристів. Релігійні громади активні: при церквах діють братства, що теж є частиною культурного життя. В громаді облаштовуються Алеї Слави Героям загиблим на війні внаслідок російської агресії.

У сфері культури також варто відзначити роботу колективів: діє декілька аматорських хорів, вокальних ансамблів, танцювальний гурток. Молодь бере участь у спортивних і культурних подіях - про молодіжні ініціативи далі. Основні проблеми закладів культури - матеріальні: необхідний ремонт клубів, придбання музичної апаратури, костюмів.

Спортивна інфраструктура.

Для занять спортом у громаді наявні як спеціалізовані об'єкти, так і рекреаційні зони. При школах обладнано спортивні майданчики: кожен ліцей має футбольне поле (трав'яне), волейбольний майданчик, бігові доріжки. У 2019 році в Нижньому Вербіжі відкрито сучасний спортивний майданчик із штучним покриттям. Майданчики зі штучним покриттям також є Верхньому Вербіжі, Мишині, Ковалівці та Спасі.

Містобудівна документація

Наявність та актуальність містобудівної документації в селах громади доволі різна. Історично генеральні плани населених пунктів були затверджені ще за радянських часів або на початку 2010-х, і багато з них застаріли. Станом на 2025 рік ситуація така:

- Нижній Вербіж - має новий генеральний план, затверджений у 2021 році. Це найбільш актуальний генплан, розроблений вже після утворення ОТГ, який враховує перспективи розвитку села як адміністративного центру (зони житлової забудови, громадської забудови, рекреації тощо).

- Великий Ключів - діючий генеральний план затверджений у 2010 році. Він охоплює основні питання планування території села, однак вже частково не відповідає сучасним реаліям. Оновлення чи корегування генплану поки не заплановано на найближчі роки.

- Верхній Вербіж - останній генеральний план датований ще 1982 роком. Це застарілий старий документ, і фактично село розвивалося стихійно без врахування сучасної містобудівної документації. Формально генплан існує, але він потребує актуалізації. На жаль, поки оновлення не стоїть у планах через брак коштів.

- Мишин - генеральний план також не оновлено, від 1989 року. Село розвивалося без кардинальних змін у планувальній структурі з тих часів.

- Спас - має генеральний план, ухвалений у 2005 році. На найближчі 3 роки оновлення генплану Спаса офіційно не заплановане, але можливі точкові зміни через детальні плани територій.

- Ковалівка - діючий генплан від 1983 року. Він давно не відповідає реальній забудові. Близьчим часом (3 роки) оновлення не заплановано.

Існує потреба оновлення містобудівної документації, а саме розроблення комплексного плану просторового розвитку громади - нового інструменту, що має замінити окремі генплани сіл і інтегрувати їх в один документ (відповідно до реформи містобудування в Україні).

Інформація щодо відповідності регіональній стратегії розвитку

Стратегічне планування розвитку Нижньовербізької територіальної громади здійснюється з урахуванням пріоритетів області та держави. Громада має власний стратегічний документ - Стратегію розвитку Нижньовербізької громади на період до 2026 року, затверджену в 2018 році (за підтримки програми USAID DOBRE). Ця Стратегія гармонізована з пріоритетами і цілями документів вищого рівня, зокрема зі Стратегією розвитку Івано-Франківської області та Державною стратегією регіонального розвитку. Зокрема, цілі місцевої стратегії (економічний розвиток, покращення інфраструктури, розвиток людського капіталу) узгоджені з цілями обласної стратегії на 2021-2027 роки. Наприклад, регіональна стратегія передбачає розвиток туризму - у стратегії громади цьому відповідає завдання з розвитку зеленого туризму (на базі пам'яток, мотокрос-траси, народних промислів); обласний пріоритет «якість освіти та медицини» відбивається у стратегії громади через проєкти модернізації шкіл, будівництва

амбулаторії; регіональні плани з енергоефективності - у місцевій стратегії є проекти термомодернізації закладів та переходу котелень на альтернативне паливо тощо. Таким чином, завдання громади корелюють з вищими рівнями.

Структура економіки та розвиток головних секторів

Нижньовербізька громада не є індустріальним центром - частка *промисловості* в її економіці незначна. Історично на території сіл не було промислових підприємств, за винятком с.Ковалівка, лісового господарства та дрібного перероблення сільгосппродукції. Нині в громаді діють невеликі цехи та приватні виробництва. Зокрема, можна виділити кілька суб'єктів:

–Агропереробка: приватне підприємство «КВІЛТ» у Нижньому Вербіжі - займається заморожуванням та продажем фруктів і ягід (виробництво плодово-ягідної продукції). Компанія відома тим, що закуповує у місцевих мешканців яблука, сливи, абрикоси, заморожує та експортує (за посередництва партнерів) до Європи. Це одне з небагатьох підприємств, що здійснює зовнішньоекономічну діяльність.

–Деревообробка: завдяки наявності лісів розвинені столярні та деревообробні майстерні. Деякі мешканці мають власні пилорами, що ріжуть лісоматеріали. Державне підприємство «Коломийське лісове господарство» веде заготівлю деревини в околицях громади, частина якої переробляється на місці. Є невеликі цехи з виробництва меблів, виготовлення дерев'яних сувенірів (гуцульська різьба по дереву) - це радше ремісництво, але теж форма промислової діяльності.

–Легка промисловість: у 2022 році в громаді розпочало роботу швейне підприємство «U-WIN Protect» - невелика майстерня з пошиття тактичного військового спорядження та амуніції. Вона виникла як волонтерська ініціатива, що переросла у виробництво плитоносок, підсумків тощо для ЗСУ. В майстерні зайнято кілька швачок (в тому числі навчені місцеві жителі), продукція частково йде на потреби армії, частково продається.

–Будівельні матеріали: завод "Фасадтермосервіс" виготовляє будівельні матеріали для утеплення та оздоблення фасадів.

–У с.Ковалівка функціонують підприємства з виготовлення новорічних ялинок, найбільші з них це - ТОВ «СІГА Груп», ТОВ «Ялинка від білки».

–Харчова промисловість (дрібна): традиційно в селах виробляють сир, бринзу, коптять м'ясні продукти. Ці невеликі виробництва, хоча й не зареєстровані як господарюючі суб'єкти, але забезпечують робочі місця (передусім, за рахунок самозайнятості) і насичення локального ринку продуктами. Підприємство Михайла Стовп'яка с.Спас проводить збір лікарських рослин та виготовлення карпатських чаїв.

Сільське господарство традиційно є важливою сферою економіки громади, хоча воно переважно має дрібнотоварний характер. З 6135 га сільгоспугідь значну частину становлять орні землі, є також пасовища, сіножаті. Агровиробництво ведеться здебільшого на приватних земельних паях та присадибних ділянках. Великотоварних сільгосппідприємств (колективних або корпоративних) фактично немає - колишні колгоспи ліквідовані у 1990-х, а їхні землі розпайовані.

Основні напрямки аграрної діяльності – рослинництво/садівництво. Продукція здебільшого реалізується у сирому вигляді, потенціал доданої вартості поки використовується мало.

Загалом аграрний сектор є важливою складовою самозайнятості населення, проте не формує значних надходжень до бюджету

Туристичний потенціал Нижньовербізької громади ґрунтується на її культурно-історичних пам'ятках, природних умовах та зручному розташуванні. Хоча громада не є класичним туристичним центром, вона може запропонувати цікаві об'єкти і види відпочинку:

–Культурно-історичні пам'ятки: Головна туристична «родзинка» - дерев'яна церква Різдва Пресвятої Богородиці (1756-1808) у Нижньому Вербіжі, що входить до переліку Світової спадщини ЮНЕСКО (як частина об'єкту «Дерев'яні церкви Карпатського регіону»). Це унікальна п'ятибанна гуцульська церква, шедевр народної архітектури. Вона приваблює любителів старовини і архітектури. Біля церкви зберігся старий цвинтар з художньо різьбленими хрестами XIX ст.. Друга цінна церква - Свято-Михайлівська церква 1861 р. у Верхньому Вербіжі - теж може бути цікава туристам, хоч менш znana.

–Народні промисли і фестивалі: На території громади живуть майстри гуцульської різьби, ткацтва, писанкарства. Та й загалом, край славиться тим, що тут народився Олекса Довбуш (легендарний опришок – в сусідньому Печеніжині).

–Активний та зелений туризм: Села громади лежать у живописній місцевості з чистим повітрям, поруч ліси, ріки - це хороші умови для зеленого туризму. Вже кілька господарств приймають туристів як агросадиби. Є можливості для піших походів та велотуризму: приміром, маршрут вздовж Прута чи підйом на найближчі пагорби з оглядом панорам.

–Близькість до Коломиї - це можна обернути на перевагу: туристи, що відвідують музей «Писанка» чи інші атракції Коломиї, можуть заодно заїхати до Нижнього Вербіжа на годинку подивитися церкву-ЮНЕСКО (маршрут вже пропонується деякими турагенціями). Громада працює над покращенням туристичної інфраструктури: встановлено інформаційний щит біля церкви з описом пам'ятки українською й англійською; облаштовано стоянку для автобусів.

Фінансовий стан та бюджет територіальної громади

Доходи

За чотири останні роки консолідовані надходження громади зросли майже на чверть: з 89,6 млн грн у 2021 р. до 111,1 млн грн у 2024-му. Попри воєнні виклики 2022 р., реального «просідання» не зафіксовано — падіння було компенсоване у 2023-му, а 2024-й став рекордним за всією історією ТГ. Ключовим драйвером залишається податок на доходи фізичних осіб (ПДФО): якщо у 2021 р. він забезпечував близько 10,9 млн грн, то наприкінці 2024 р. ця цифра піднялася до 17 млн грн (+56 %). Зростання ПДФО пояснюється не лише підвищенням ставок та мінімальної зарплати, а й поступовою легалізацією зайнятості.

Другим джерелом нарощування власних надходжень став єдиний податок ФОП і малого бізнесу: надходження від нього піднялися з 4,8 млн грн до 6,5 млн грн, що свідчить про розширення дрібного підприємництва (деревобробні міні-цехи, СТО, локальна торгівля). Плата за землю й орендна плата демонструють помірне, але стає зростання - з 3,1 млн грн до 4,2 млн грн; громада продовжує ревізію невитребуваних паїв і уточнює нормативну грошову оцінку, завдяки чому земельний ресурс стає дедалі відчутнішим.

У той же час залежність від державних трансфертів повільно, але стабільно скорочується. Частка освітньої субвенції, базової дотації та інших цільових надходжень упала з 75 % доходів у 2021 р. до 65 % у 2024-му. Досі саме трансферти формують «базову подушку безпеки», але

позитивна динаміка власних джерел робить громаду менш вразливою до алгоритмічних змін у формульних розрахунках субвенцій.

Співвідношення «дохід на одного мешканця» піднялося з 6,7 тис. грн (2021) до 8,3 тис. грн (2024), тобто фінансова місткість бюджету збільшилася майже на 25 % навіть за умов реальної демографічної стагнації.

Таблиця 1.6. Динаміка доходів бюджету Нижньовербізької ТГ, 2021-2024 (млн грн)

Показник	2021	2022	2023	2024
Загальні доходи	89,6	87,3	108,9	111,1
в т. ч. власні	22,0	22,6	27,3	32,6
· ПДФО	10,9	11,8	14,2	17,0
· Єдиний податок	4,8	4,9	5,7	6,5
· Плата за землю	3,1	3,2	3,7	4,2
· Акцизний збір	1,9	2,0	2,3	2,8
Трансферти	67,6	64,7	81,6	78,5
Частка власних доходів, %	24,5	25,9	25,1	29,3
Доходи на 1 меш., тис. грн	6,7	6,6	7,9	8,3

Видатки

Видаткова частина бюджету традиційно «тяжіє» до соціально-гуманітарного блоку. Освіта стабільно споживає приблизно $\frac{2}{3}$ загального фонду (переважно зарплата педагогів й енергоносії для ліцею та двох гімназій), а комунальні заклади охорони здоров'я, культури та соціального захисту потребують ще 8-10 %. Разом із видатками на апарат управління це формує 85 % обсягів, які практично не дискретні у короткій перспективі, бо є «захищеними».

Попри це жорстке навантаження, громада поступово нарощує інвестиційний компонент. У 2021 р. капітальні видатки становили 10,6 млн грн (11,5 % загальних витрат). Після форс-мажорної економії 2022 р. (8,2 млн грн) рівень інвестицій стабілізувався, а в 2024 р. громада суттєво наростила капітальні витрати до 15,8 млн грн.

Зведений обсяг видатків коливався від 92 млн грн у 2021 р. до 121 млн грн у 2024-му. У 2022-2023 рр. громада закінчувала рік із профіцитом (11,7 млн грн у 2023-му), що дало змогу сформувати «фінансову подушку» на спеціальному фонді. Саме ці залишки було спрямовано на покриття планового дефіциту 2024 р. (– 10,2 млн грн), який виник через розширену інвестиційну програму. Така практика відповідає методикам МФУ і не створює ризику простроченої заборгованості; втім, якщо капвитрати-2025 залишаться на такому ж рівні, громада має або повторно нарощувати профіцит у поточному фонді, або залучати субвенції ДФРР та інших центральних програм.

У розрахунку на душу населення видатки зросли з 6,9 тис. грн (2021) до 9,1 тис. грн (2024), причому капітальна складова піднялася з 0,8 тис. грн до 1,2 тис. грн. Це свідчить про поступове перетворення бюджету з орієнтованого на поточне споживання на інвестиційно-орієнтований. Водночас, значним бар'єром у цій частині виступає потреби співфінансування з боку місцевого самоврядування оборонних видатків.

Таблиця 1.7. Структура видатків бюджету Нижньовербізької ТГ, 2021–2024 (млн грн)

Показник	2021	2022	2023	2024
----------	------	------	------	------

Загальні видатки	91,7	94,1	97,1	121,3
Освіта	60,9	62,3	67,8	71,0
Охорона здоров'я	3,2	3,2	3,5	3,8
Соціальний захист	4,1	4,0	4,3	4,5
Культура та спорт	2,8	2,7	2,9	3,1
Утримання апарату управління	10,1	10,4	11,0	12,1
Капітальні видатки	10,6	8,2	8,2	15,8
Частка капвидатків, %	11,5	8,7	8,4	13,0
Видатки на 1 меш., тис. грн	6,9	7,1	7,0	9,1

Система органів влади

Управління Нижньовербізькою територіальною громадою здійснюється сільською радою та її виконавчими органами. Головним представницьким органом є Нижньовербізька сільська рада, до складу якої входять 26 депутати (VIII демократичне скликання, обрані у 2020 році). Рада представляє інтереси жителів усіх 6 населених пунктів громади. Депутати працюють в постійних комісіях (з питань бюджету, земельних відносин, освіти та соцзахисту тощо) і приймають рішення на пленарних засіданнях ради. Засідання ради скликаються приблизно раз на квартал або частіше за необхідності; протоколи і рішення ради оприлюднюються на офіційному сайті.

Головною посадовою особою громади є сільський голова. Голова громади очолює виконавчий комітет ради та здійснює керівництво виконавчим апаратом. Він відповідає за виконання рішень ради, за організацію роботи комунальних служб, представляє громаду у відносинах з іншими ОМС, органами державної влади та інвесторами.

При голові сформовано виконавчий комітет сільської ради - колегіальний орган, до якого входять 9 осіб.

Адміністративну роботу забезпечує апарат ради та її виконавчих органів. Структура виконавчих органів включає наступні підрозділи: - фінансовий відділ (фінансовий орган громади, формує бюджет, здійснює контроль за виконанням бюджету). - Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму (координує роботу шкіл, садків, позашкільця, відповідає за культурно-масові заходи для молоді). - сектор соціальної роботи та сектор у справах дітей (реєструє пільговиків, призначає допомоги, займається питаннями ВПО). - Відділ земельних відносин та архітектури (займається землеустроєм, ГІС, архітектурними питаннями, видає містобудівні умови). - Відділ житлово-комунального господарства, інвестицій та соціально-економічного розвитку (опікується економічними програмами, підприємництвом, енергоменеджментом, туризмом). - Центр надання адміністративних послуг (ЦНАП) - надає адмінпослуги мешканцям: реєстрація місця проживання, бізнесу, майна, видача довідок, послуг соцхарактеру тощо. ЦНАП діє як самостійний структурний підрозділ.

Окрім того, діють заклади, підпорядковані раді: комунальні установи (школи, бібліотеки, центр культури), а також комунальні підприємства (КП «Благоустрій ОТГ», КП «Ковалівське» водоканал).

На місцевому рівні (у селах, окрім адмінцентру) функцію самоврядування виконують старостинські округи. Після доєднання усіх сіл у громаді утворено 5 старостинських округів: Верхньовербізький, Великоключівський, Мишинський, Спаський, Ковалівський. У кожному

окрузі призначено старосту - посадову особу місцевого самоврядування, яка входить до виконавчого комітету за посадою і представляє інтереси жителів свого села. Старости призначаються сільською радою за поданням голови (в 2020 році їх призначено з числа колишніх сільських голів чи активістів громади).

Громадські об'єднання (громадські організації, благодійні фонди).

У громаді офіційно зареєстровано декілька громадських організацій (ГО):

- ГО «Добробут Нижньовербізької об'єднаної громади» - створена у 2017 році за ініціативи місцевих лідерів (керівник - Мирослава Феняк) . Ця організація об'єднує підприємців, активістів, депутатів з метою реалізації соціально-економічних проєктів громади. Вона, як згадувалося, брала участь у економічному розвитку (співпраця з програмою DOBRE, проведення опитувань, написання грантів). По суті є партнером влади у розвитку громади.

- Жіноча ініціативна група «Берегиня» - це неформальна група активних жінок (в основному з Верхнього Вербіжа та Нижнього Вербіжа), які займаються благодійністю та культурою. Під час війни вони об'єдналися для плетіння сіток, приготування їжі для переселенців. Зараз розглядають можливість зареєструвати благодійний фонд, щоб офіційно отримувати допомогу.

- Релігійні громади. При церквах діють братства і сестринства, які фактично виконують роль громадських об'єднань. Наприклад, братство церкви Різдва Богородиці у Нижньому Вербіжі опікується духовними питаннями та організацією паломництв. Релігійні громади ПЦУ та УГКЦ (УГКЦ громада теж є в селі) беруть участь у соціальних проєктах - допомозі малозабезпеченим, організації недільних шкіл. - Спортивні клуби. У громаді зареєстровано громадську організацію Футбольний клуб «Вербіж», яка представляє команду у змаганнях (код у YouControl, керівник - Володимир Федорняк). Ця ГО отримує фінансову підтримку з бюджету на участь у турнірах. Також є ГО «Федерація мотоспорту Коломийщини».

Релігійний ландшафт Нижньовербізької ТГ формують насамперед дві конфесії — Православна церква України (ПЦУ) та Українська греко-католицька церква (УГКЦ); разом вони охоплюють парафії, що виконують не лише духовну, а й виразну соціокультурну функцію. Найбільш цінною як культурно-історична пам'ятка є, згадана раніше, дерев'яна церква Різдва Пресвятої Богородиці у Нижньому Вербіжі (ПЦУ). Пам'ятку 2013 року включено до списку Світової спадщини ЮНЕСКО як одну з Карпатських дерев'яних церков; парафія підтримує активне братство мирян, організовує прощі та благодійні збори для військових і внутрішньо переміщених осіб.

Результати соціологічного дослідження

Результати соціологічного обстеження, реалізованого у Нижньовербізькій територіальній громаді в 2025 р. (n=161), репрезентують позицію сталого ядра місцевого населення.

Комунікативна взаємодія «влада – населення» оцінена переважно позитивно: ефективними її визнають 77% опитаних. Водночас 23% респондентів наголошують на необхідності модернізації цифрових каналів, зокрема оновлення офіційного веб-порталу та активізації присутності у соціальних мережах і месенджерах. Вказана диспропорція засвідчує потребу розширити функціональність електронних сервісів та підвищити швидкість одержання інформації щодо адміністративних рішень і надзвичайних подій.

Оцінки інженерної інфраструктури мають виражений полярний характер. Послуги водопостачання та вивозу твердих побутових відходів отримали середні бали 4,36 та 4,47

відповідно (шкала 1–5), що підтверджує їхню стабільність і достатній рівень. Водночас, із врахуванням майже повної відсутності централізованого водопостачання, суб'єктивне сприйняття рівня надання цієї послуги є одночасно свідченням задоволеності із теперішнього стану справ. Натомість якість дорожнього покриття та пішохідної інфраструктури зафіксована на рівні 2,50 та 2,44 (рис. 1.3.), що свідчить про незадовільний стан транспортної мережі та формує несприятливий вплив на мобільність, безпеку дорожнього руху та логістичні витрати домогосподарств і бізнесу.

Рис. 1.4. Результати оцінювання комунікаційної сфери у Нижньовербізькій територіальній громаді

У соціально-гуманітарному секторі найвищі значення демонструють показники доступності загальної середньої освіти (4,47) і технічного стану дошкільних закладів (4,40) (рис. 1.5).

Рис. 1.5. Результати оцінювання якості освітніх послуг у Нижньовербізькій територіальній громаді

Якість навчального процесу у школах оцінено на рівні 4,01, а підтримку внутрішньо переміщених осіб і ветеранів – 4,48 та 4,32 відповідно, що відображає орієнтацію громади на соціальну згуртованість у воєнний період. Разом з тим матеріально-технічна база галузі культури залишається недостатньо розвиненою: технічний стан будинків культури має середню оцінку 2,55, що свідчить про потребу у капітальному оновленні та розширенні пропозиції культурних послуг.

Показники, пов'язані з локальним ринком праці, окреслюють помірно напружену ситуацію. Доступність робочих місць отримала середню оцінку 2,97, що підтверджує дефіцит вакансій з конкурентоспроможною оплатою та створює ризики подальшої міграції молоді. Водночас сприятливість підприємницького середовища оцінена на рівні 3,84, а підтримка малих виробників і фермерських господарств – 4,25, що свідчить про наявність базових інституційних умов для розвитку мікро- та малого бізнесу. Доступ до високошвидкісного інтернету (3,68) і стабільність мобільного зв'язку (3,32) розглядаються як достатні, однак у відкритих коментарях респонденти акцентують на частих перебоях, що обмежує потенціал віддаленої зайнятості та електронної торгівлі.

Показник публічної безпеки (3,59) поєднано з низькими оцінками стану вуличного освітлення і тротуарів демонструє, що суб'єктивне відчуття захищеності значною мірою обумовлене просторовими факторами. Рівень участі громадських організацій у муніципальних процесах визначено як недостатній (2,75), що вказує на необхідність запровадження прозорого механізму фінансування проєктів громадянського суспільства.

Демографічні орієнтації учасників свідчать про потенційну втрату людського капіталу. Майже 81% респондентів зауважили скорочення чисельності населення протягом двох останніх років, а відповіді щодо особистих міграційних планів рівномірно розподілилися між наміром залишатися та невизначеністю. Відсутність категоричної відповіді «ні, залишатися не планую» дозволяє робити висновок про перехідний характер міграційних установок, що підсилює значення комплексних соціально-економічних стимулів.

Розподіл очікувань щодо бюджетних пріоритетів чітко відображає вплив безпекового контексту (рис. 1.6)

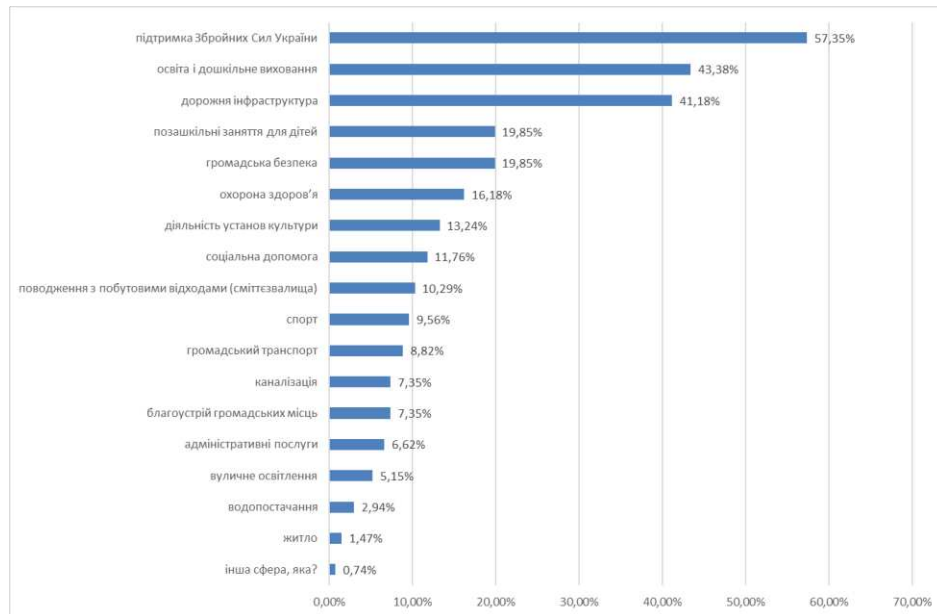

Рис. 1.6. Пріоритетизація завдань громади в рамках стратегічного планування: думка мешканців

Як бачимо, на першому місці – підтримка Збройних сил України (0,57 вибірки), далі освіта і дошкільня (0,43) та капітальний ремонт дорожньої мережі (0,42). Таким чином, у короткостроковій перспективі домінують витрати, спрямовані на безпеку та збереження базових

соціальних функцій, тоді як інвестиції у культурну сферу та молодіжну інфраструктуру поки що відтіснені на другорядні позиції.

Аналіз результатів дозволяє сформулювати такі висновки. По-перше: стан інженерної та транспортної інфраструктури є ключовим обмежувальним фактором соціально-економічної активності; без системного ремонту доріг та тротуарів ризики внутрішньої міграції й скорочення підприємницької активності зростатимуть. По-друге: високий рівень людського й освітнього капіталу створює умови для трансформації громади у центр маломасштабного виробництва та сервісної економіки, якщо буде забезпечено стабільний цифровий зв'язок і підтримку підприємництва. По-третє, зміцнення культурної та громадської інфраструктури має подвійний ефект: підвищує якість життя постійних мешканців і скорочує ймовірність відтоку молоді. По-четверте, активізація механізмів залучення громадських організацій до виконання муніципальних програм здатна мобілізувати додаткові зовнішні ресурси й підвищити ефективність реалізації проектів у гуманітарній сфері.

Таким чином, для забезпечення збалансованого стратегічного розвитку Нижньовербізької територіальної громади необхідно поєднати капітальні інвестиції у транспортну та комунальну інфраструктуру з програмами економічної диверсифікації, цифровізації управлінських процесів та модернізації соціально-культурної бази, що в сукупності знизить демографічні ризики й прискорить інтеграцію громади в регіональні ланцюги створення доданої вартості.

SWOT-АНАЛІЗ

Узагальнення результатів SWOT-аналізу дозволяє відокремити чотири групи чинників, що формують стратегічний простір розвитку громади.

Таблиця 2.1. Характеристика внутрішнього середовища громади

Сильні сторони	Слабкі сторони
Активна і відкрита інформаційна політика влади громади	Незначна кількість місцевих резидентів серед господарюючих суб'єктів, що діють на території громади
Відносно висока величина місцевого бюджету	Відсутність актуального комплексного плану просторового розвитку територіальної громади
Широка мережа навчальних закладів	Відсутність поглибленого аналізу стану місцевої інфраструктури (інженерної, житлової і т. ін.)
Налагоджена система вивезення побутових відходів	Слабка промоційна активність громади
Велика кількість малих та середніх фірм (150), які працюють у різних галузях економіки	Погана якість місцевих доріг та дорожньої інфраструктури
Безпосереднє сусідство з Коломиєю – вагомим економічним та туристичним центром регіону	Відсутність централізованого водопостачання та каналізації (за винятком с.Ковалівка).
Широкий спектр надаваних КП послуг	Високі витрати на утримання освітніх установ
Сприятлива екологічна ситуація (чисте повітря, порівняно чиста вода)	
Безпосереднє сусідство із Національним	

природним парком «Гуцульщина» Наявність на території громади туристично привабливих об'єктів (церква, що перебуває у списку ЮНЕСКО, солоні джерела, Спаські чай) Розвинена готельна інфраструктура Сильна місцева ідентичність Відсутність гострих соціальних конфліктів на релігійній та/або політичній основі Підтримка традицій місцевої культури (вишиванки, весільні звичаї) Активна місцева молодь (в організаційних рамках діяльності Молодіжної ради громади)	Необхідність вагомих капітальних інвестицій в освітній сфері Потреба в облаштуванні укриттів в об'єктах громадського використання (особливо – в освітній сфері) Низька енергоефективність комунальних будівель Поганий технічний стан об'єктів інфраструктури культури, будинків культури Тінізація місцевої економіки Відсутність знань про те, як розвивати бізнес / створювати сільськогосподарські кооперативи Низька екологічна свідомість мешканців Сезонне висихання джерел питної води Кадровий голод (зокрема, в адміністративній сфері)
--	--

Сильні сторони

Нижньовербізька ТГ характеризується поєднанням бюджетної спроможності, інституційної відкритості та ресурсної різноманітності. До ключових переваг належать: відносно висока величина місцевого бюджету, широка мережа загальноосвітніх закладів, надійна система поводження з побутовими відходами, значна кількість малих і середніх підприємств, а також сприятливі екологічні умови та безпосередня близькість до Національного природного парку «Гуцульщина». Додатковими сильними сторонами є виразна локальна ідентичність, відсутність соціальних конфліктів, та активність молодіжних ініціатив.

Слабкі сторони

Обмеження розвитку пов'язані з дефіцитом просторового та інфраструктурного планування, невисокою якістю транспортної й інженерної мережі та енергетичною неефективністю комунального фонду. Серед найбільш критичних факторів відзначаються: відсутність актуальної містобудівної документації, слабка промоційна активність, незадовільний стан дорожнього покриття, неповне покриття централізованими мережами водопостачання й каналізації, а також значні щорічні видатки на утримання освітніх установ. Додаткові ризики формують брак захисних укриттів в об'єктах соціальної інфраструктури, низька енергоефективність будівель, тінізація місцевої економіки та недостатній розвиток підприємницьких компетенцій серед населення, а також кадровий дефіцит.

Таблиця 2.2. Характеристика зовнішнього середовища громади

Можливості	Загрози
Зростання популярності зеленого туризму Налагоджена тісна співпраця місцевої влади з представниками підприємницького середовища Існуючий потенціал для розвитку	Повеневий ризик (першочергово для сіл Нижній Вербіж та Верхній Вербіж) Залежність місцевих фінансів від субвенцій з державного бюджету Складність залучення зовнішніх фінансових

садівництва Диверсифікація напрямків обслуговування центру надання адміністративних послуг в с. Нижній Вербіж (можлива видача паспортів, техпаспортів). Тісна співпраця з іншими територіальними громадами, зокрема – в туристичній сфері Формування комплексного туристичного продукту в межах Коломиї та прилеглих територій Процеси субурбанізації Зростання популярності фестивального туризму (Біля криївки, Здибанка у Вербіжі, Фестиваль повстанської пісні, Гуцульське весілля – Мишин, Смачний спас, Великодні гаївки) Налагодження міжнародної та співпраці, зокрема в культурній сфері Використання потенціалу ВДЕ (гідро-, сонячна енергія)	ресурсів Негативна демографічна ситуація (зменшення кількості населення, в. ч. дітей) Високий рівень (близько 20%) трудової міграції Невисокий економічний розвиток Коломиї Неконтрольоване розширення м. Коломиї (хаотична забудова територій громади) Продовження війни, яке призводить до зменшення трудових ресурсів, та економічної кризи. Зменшення кількості учнів в місцевих школах
---	--

Можливості

Зовнішнє середовище створює передумови для диверсифікації економіки, насамперед через швидке зростання попиту на зелений, фестивальний та сільський туризм, можливості формування спільного туристичного продукту з Коломиєю та сусідніми громадами, а також розвиток відновлюваних джерел енергії (малих ГЕС, сонячних електростанцій). Підсилювальним чинником є поглиблення міжмуніципальної та міжнародної співпраці у культурній та підприємницькій сферах, процеси субурбанізації та потенціал садівництва й аграрної кооперації.

Загрози

Ключові загрози пов'язані з продовженням війни, природними, демографічними та макроекономічними ризиками: паводкова небезпека на окремих територіях, висока залежність місцевих фінансів від державних трансфертів і складність залучення зовнішнього капіталу, а також негативна динаміка чисельності населення й трудова міграція, що сягає приблизно 20 % працездатних мешканців. Додатковий тиск чинять уповільнений розвиток міста-сусіда Коломиї, неконтрольована приміська забудова, тривалі воєнні дії, що скорочують трудові ресурси, та зменшення контингенту учнів у школах громади

Висновки

– Стратегічне позиціонування. Сполучення сильного туристичного потенціалу й екологічної привабливості з бюджетною спроможністю створює основу для переходу від

екстенсивного до інноваційно-орієнтованого зростання, за умови усунення інфраструктурних «вузьких місць».

– Пріоритет інфраструктури. Критичний стан дорожньої мережі та енергоефективності будівель потребує першочергового інвестування, оскільки саме ці обмеження підсилюють інші слабкі сторони та знижують ефект від потенційних можливостей.

– Диверсифікація фінансування. Висока залежність від трансфертів диктує необхідність активізувати залучення грантових та приватних інвестицій, зокрема у проекти альтернативної енергетики і туризму, що відповідають виявленим можливостям.

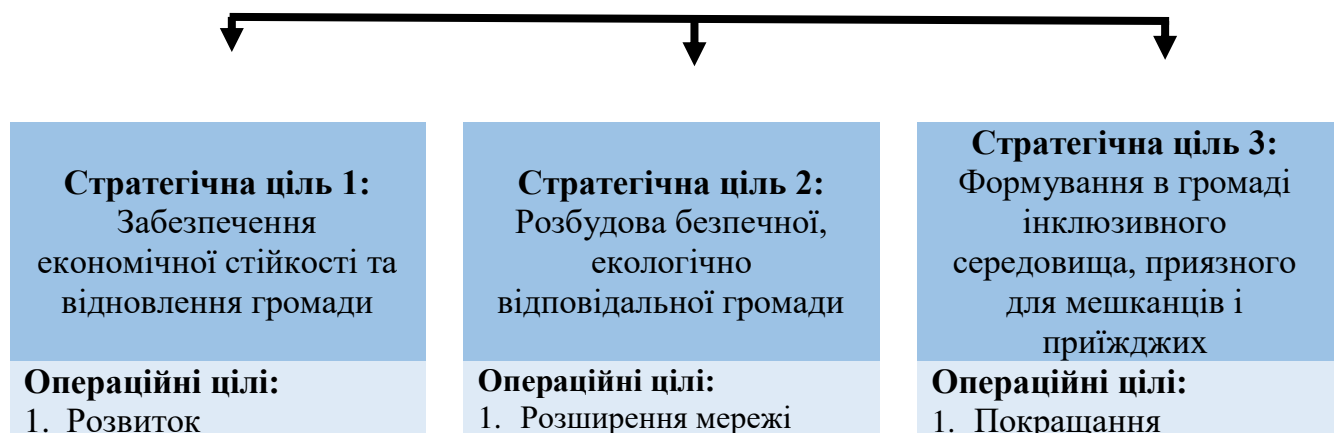
– Людський капітал і підприємництво. Кадровий голод та еміграційні ризики можуть бути зменшені через програми професійної перекваліфікації й підтримку мікробізнесу у сферах садівництва, крафтового виробництва та туристичних сервісів.

– Інтегроване просторове планування. Відсутність актуальних генпланів та хаотичне розростання приміських територій потребують розроблення комплексного плану просторового розвитку, який збалансує економічні, екологічні та соціальні аспекти з урахуванням паводкових ризиків.

Сукупно аналіз підтверджує, що трансформаційний потенціал громади залежить від здатності конвертувати наявні сильні сторони у конкретні проекти, спрямовані на використання зовнішніх можливостей і одночасну мінімізацію системних інфраструктурних та демографічних загроз.

БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Нижньовербізька територіальна громада це - затишне, комфортне місце для проживання на Коломийщині, вагомий економічний і туристичний центр регіону, місце, де переплітається традиції та сучасність.

інвестиційної спроможності територіальної громади.
2. Розширення можливостей місцевого агропромислового комплексу.
3. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади.

укриттів у громаді.
2. Підвищення рівня енергонезалежності та енергоефективності громади.
3. Підвищення рівня безпеки мешканців громади від негативних наслідків природних і техногенних чинників.
4. Підтримка ефективно діючої системи поводження з твердими побутовими відходами в громаді.

інженерно-транспортної інфраструктури в громаді.
2. Розбудова громади як центру культурного життя, активного відпочинку та спорту.
3. Розвиток інституційної спроможності місцевого самоврядування.
4. Підвищення якості освітніх і медичних послуг.

ОБГРУНТУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ ТА ОПЕРАЦІЙНИХ ЦІЛЕЙ СТРАТЕГІЇ

В процесі опрацювання матеріалів діагностики стану громади, в рамках обговорення Стратегічної групи, із врахуванням результатів соціологічного дослідження думки мешканців та базуючись на результатах SWOT/TOWS-аналізу та висновках, члени робочої групи обрали як базову динамічну (конкурентну) стратегію, яка передбачає формування конкурентних переваг громади шляхом мінімізації впливу на розвиток слабких сторін за допомогою можливостей, які зараз виникають на макрорівні. Таким чином, було визначено три стратегічні пріоритети, які повинні стати рушійною силою майбутнього розвитку Нижньовербізької територіальної громади. Цими пріоритетами є:

- Забезпечення економічної стійкості та відновлення громади

Зміст діяльності в рамках даного стратегічного напрямку розкривається через комплекс трьох операційних цілей, які у своїй середньостроковій перспективі передбачають виконання цілого ряду чітко окреслених завдань.

- Розбудова безпечної, екологічно відповідальної громади Структуризація діяльності по виконанню закладених у стратегічну ціль орієнтирів відображається у п'ятьох операційних цілях.

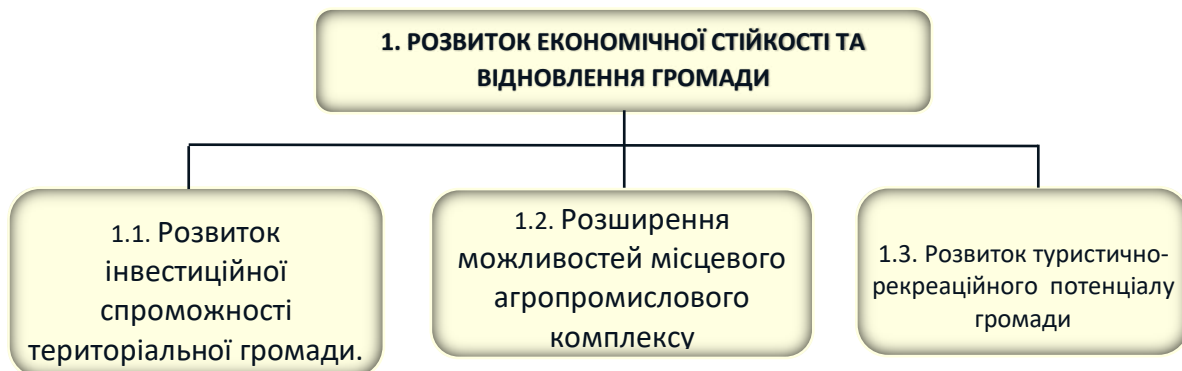
- Формування в громаді інклюзивного середовища, приязного для мешканців і приїжджих

Сутнісне навантаження та показники вимірювання досягнень в рамках зазначеного стратегічного напрямку визначаються чотирма операційними цілями.

Сформульовані таким чином пріоритети становлять одночасно головні цілі Стратегії, в рамках яких громада повинна сконцентрувати лівову частку власних ресурсів: фінансових, трудових, часових. При цьому, кожен із зазначених пріоритетів містить перелік операційних цілей, поетапне досягнення яких є запорукою досягнення цілей стратегічного рівня. Таким чином, змістовне наповнення діяльності, передбачене у часових рамках реалізації Стратегії розвитку до 2027 р., є завершеним та таким, яке дозволить територіальній громаді досягнути максимального ефекту від використання обмежених ресурсів.

Графічне представлення системи цілепокладання в межах стратегічної цілі 1 «Забезпечення економічної стійкості та відновлення громади» таке:

Структура цілей стратегічного напрямку 1

Аналіз інвестиційної спроможності території засвідчує наявність у територіальній громаді вагомого потенціалу до залучення інвестицій в місцеву економіку. І мова в цьому випадку не лише про такі об'єктивні, не залежні від громади чинники, як вдале географічне

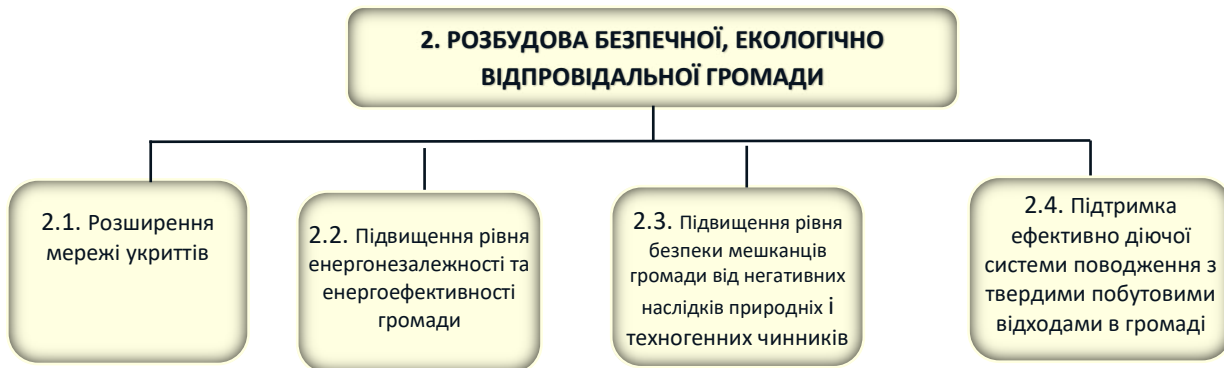
положення чи віддаленість громади від лінії фронту. Відкритість влади до праці на далекомстрокову перспективу, підприємницький досвід мешканців також є тими не менш вагомими для успішного розвитку громади. Однак формування образу громади як інвестиційно привабливої території – це та ціль, яка, окрім іншого, потребує також цілого комплексу дій, пов'язаних із розробленням містобудівної документації, комплексного плану просторового розвитку, реалізацією промоактивності, направленої на популяризацію інвестиційних можливостей громади, визначенням заходів, направлених на професійну активізацію незайнятого населення (зокрема, жінок) і т. ін.

Водночас, розширення можливостей місцевого агропромислового комплексу – ціль, в першу чергу направлена на сприяння створенню та розвитку малих фермерських та індивідуальних підсобних господарств у сфері прийому та переробки сільськогосподарської продукції, поширенню практики сільськогосподарської кооперації на території громади, інші завдання, актуальність яких визначатиметься умовами зовнішнього середовища в майбутньому.

Вдале місце розташування, специфіка природного ландшафту, наявність на території історичної пам'ятки світового значення обумовлюють актуальність операційної цілі «Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади», задля досягнення якої заплановані такі заходи, як формування місцевих туристичних продуктів, запровадження практики заходів подієвого туризму, сприяння розвитку в громаді підприємницької активності у сфері зеленого туризму (особливо у сфері жінок) і т. ін.

Ієрархія цілей в рамках стратегічного напрямку 2 «Розбудова безпечної, екологічно відповідальної громади» зображена на рисунку .

Структура цілей стратегічного напрямку 2

Розбудова безпечної, екологічно відповідальної громади

Розширення мережі укриттів на об'єктах комунальної форми власності є першочерговою потребою громади задля гарантування базової безпеки населення, модернізація системи оповіщення в громаді забезпечить швидке донесення інформації до кожного жителя, що підвищить рівень реагування громади. Підвищення енергоефективності об'єктів комунальної сфери не лише дозволить сформувати в місцевому бюджеті значний резерв за рахунок зменшення видатків на електроенергію та опалення об'єктів соціально-культурної сфери та адміністративних будівель, але також сприятиме розширенню їхньої функціональності. Для забезпечення енергонезалежності громади заплановано впроваджувати проекти з альтернативних джерел електроенергії.

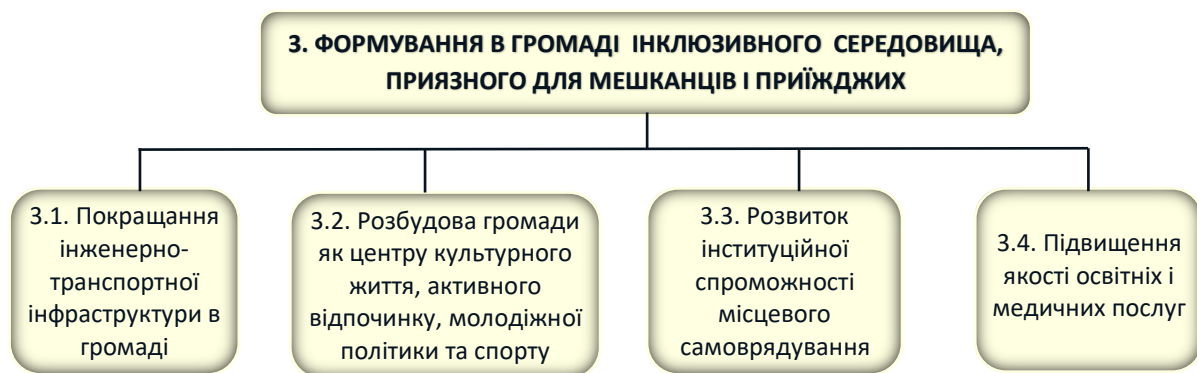
Повенева загроза – одна із основних екологічних загроз, які з небезпечною періодичністю в більшій чи меншій мірі реалізується на територіях громади. Звідси й критична вага

операційної цілі «Підвищення рівня безпеки мешканців громади від негативних наслідків природних і техногенних чинників» є беззаперечною. При цьому, той факт, що значна частина відповідальності (в т. ч. фінансової) знаходиться поза межами громади не повинен звільняти від власної долі відповідальності усіх зацікавлених у розвитку громади груп сторін.

Ціль «Підтримка ефективно діючої системи поводження з ТПВ в громаді» це о важливий напрямок, який передбачає забезпечення в майбутньому 100%-го покриття громади організованим роздільним збором ТПВ, постійний моніторинг утворення та подальша ліквідація стихійних сміттєзвалищ, комплекс дій/заходів, пов'язаних із підвищенням екологічної свідомості місцевого населення та ін.

Логіка досягнення стратегічного цілі **«Формування в громаді інклюзивного середовища, приязного для мешканців і приїжджих»** розкривається через такі операційні складові:

Структура цілей стратегічного напрямку 3

На даний час, інвестиційна складова діяльності громади, в значній мірі повинна (і так є й за підсумками попереднього фінансового періоду) концентруватись на покращанні інженерно-транспортної інфраструктури в громаді: утримання/розвиток мережі місцевих доріг, підвищення рівня ефективності роботи КП по підтримці на належному рівні екологічного стану середовища та ін. Але сюди відносяться також завдання, виконання яких може бути більш віддаленим у часі, однак актуальність їх притаманна сучасному розумінню поняття комфортності проживання (забезпечення централізованим водопостачанням та водовідведенням сіл громади).

Інфраструктура, людський потенціал громади в культурній сфері є однією з її сильних сторін, котра потребує підтримки та розвитку. Саме в такому контексті сформульовано ціль «Розбудова громади як центру культурного життя, активного відпочинку та спорту», яка передбачає цілий ряд завдань, пов'язаних із розширення/ відновлення об'єктів сфери культури, їхнім технічним переоснащенням, але також стосується і реалізації т. зв. «м'яких» проектів, пов'язаних, в першу чергу, із розширення міжнародного співробітництва громади у сфері культури. Фінансові ресурси в рамках напрямку розбудова відпочинкової та спортивної інфраструктури будуть скеровані на відновлення та розвиток мережі спортивних та відпочинкових об'єктів в селах громади, що, в результаті, повинно суттєво покращити якість громадського простору та розширити можливості проведення дозвілля для мешканців з числа різних вікових і соціальних груп жінок і чоловіків.

Законодавство України у сьогоdnішніх умовах постійно динамічно удосконалюється, що вимагає від представників органів місцевого самоврядування нових навичок та компетенцій. Саме це є есенцією діяльності з досягнення операційної цілі «Розвиток інституційної

спроможності місцевого самоврядування». Важливим напрямком є підвищення фахового рівня працівників виконавчого органу ради згідно із новими завданнями, які постають перед громадою як самостійним суб'єктом прийняття рішень у широкому спектрі напрямків – від управління земельними ресурсами, до забезпечення та розвитку мережі об'єктів соціальної сфери.

Один із напрямів першочергової уваги з боку місцевого самоврядування на сьогодні стає забезпечення ефективної діяльності системи дошкільної та шкільної освіти, а також первинної ланки охорони здоров'я. З такої постановки питання постає актуальність операційної цілі «Підвищення якості освітніх і медичних послуг». Для досягнення поставленої цілі заплановано цілий спектр завдань, лівова частка яких (принаймні на початковому етапі) концентрується на підвищенні технічної оснащеності освітніх та медичних закладів. З огляду на масштабність завдань, які ставляться в цьому контексті, важливим напрямом прикладення зусиль місцевої влади повинна стати активізація залучення зовнішніх ресурсів на їх реалізацію.

ІНДИКАТОРИ ВПЛИВУ ТА РЕЗУЛЬТАТІВ СТРАТЕГІЇ

Система цілепокладання Стратегії, описана в попередньому розділі, містить детальний опис пріоритетів (стратегічних цілей), обраних в рамках діяльності по досягненню бачення майбутнього громади на період до 2027р., та комплекс операційних цілей, досягнення яких забезпечать трансформаційні зрушення/зміни в рамках визначених пріоритетів. Напрямок цих змін в рамках заданої системи координат містить власну індикативну платформу, котра дозволяє їх відповідним чином описати якісними та кількісними критеріями.

Індикатори впливу діяльності в рамках досягнення стратегічної цілі 1

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 1 Розвиток економічної стійкості та відновлення громади	
<i>Індикатори впливу</i>	
• Збільшення надходжень до місцевого бюджету від оподаткування господарської діяльності • Збільшення доданої вартості місцевого сільськогосподарського сектору економіки • Зменшення рівня безробіття серед місцевого економічно активного населення • Збільшення середнього рівня реальної заробітної плати • Зростання обсягів прямих інвестицій в місцеву економіку • Зростання в абсолютних і відносних значеннях вагомості туристичного сектору місцевої економіки у формуванні фінансової спроможності громади	
Операційна ціль	<i>Індикатори впливу</i>
Операційна ціль 1.1: Розвиток інвестиційної спроможності територіальної громади	• Збільшення рівня зацікавлення інвесторів територією громади • Покращення іміджу територіальної громади як місця привабливого для інвестування • Формування профільного призначення земель комунальної власності • Підвищення фінансової та господарської незалежності громади • Покращення умов для започаткування і здійснення економічної діяльності • Детінізація місцевої економіки • Економічне активізування осіб з груп з особливими потребами, жінок
Операційна ціль 1.2: Розширення можливостей місцевого агропромислового комплексу	• Налагоджена співпраця між місцевими дрібними фермерами/індивідуальними підсобними господарствами та підприємствами переробної промисловості регіону • Збільшення привабливості та рівня знань про кооперативну форму ведення сільського господарства • Збільшення обсягу реалізації продукції місцевого с/г-сектора • Збільшення кількості активно діючих на території громади сільськогосподарських кооперативів

Операційна ціль 1.3: Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади	• Підвищення туристичного іміджу території • Збільшення кількості заснованих та активно діючих зелених садиб • Зростання кількості відвідувачів місцевих заходів/ святкувань, які організовуються в рамках подієвого туризму • Підвищення туристичного потенціалу громади
--	--

Індикатори впливу діяльності в рамках досягнення стратегічної цілі 2

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 2 Розбудова безпечної, екологічно відповідальної громади	
Індикатори впливу	
• Збільшення рівня привабливості територіальної громади як місця проживання • Зменшення рівня забрудненості навколишнього середовища в громаді • Зростання середньої тривалості життя мешканців • Зменшення рівня впливу техногенних і природних чинників на місцеву екологічну ситуацію • Підвищення рівня захисту населення від можливого підтоплення • Охоплення всіх об'єктів соціальної інфраструктури громади (шкіл, садків, медичних установ), придатними укріпленнями. • Охоплення всіх жителів громади модернізованою системою оповіщення.	
Операційна ціль	Індикатори впливу
Операційна ціль 2.1: Розширення мережі укріплень у громаді	• Збільшення частки населення громади, що має доступ до облаштованих укріплень • Охоплення всіх об'єктів соціальної інфраструктури громади (шкіл, садків, медичних установ), придатними укріпленнями • Підвищення рівня технічної готовності укріплень
Операційна ціль 2.2: Підвищення рівня енергонезалежності та енергоефективності громади.	• Зменшення витрат з місцевого бюджету на опалення об'єктів соціальної та адміністративної сфери • Збільшення функціональності об'єктів • Зменшення витрат з місцевого бюджету на електроенергію • Збільшення рівня задоволеності мешканців з числа різних вікових і соціальних груп жінок і чоловіків з користування об'єктами соціальної сфери, що перебувають на території громади
Операційна ціль 2.3: Підвищення рівня безпеки мешканців громади від негативних наслідків природних і техногенних чинників	• Забезпечення захисту мешканців прибережної лінії від негативних наслідків повеней • Зменшення площі несанкціонованої вирубки дерев • Зменшення рівня прямої матеріальної шкоди мешканців від річкових повеней • Збільшення протяжності прибережних дамб для захисту від підтоплення • Модернізація системи оповіщення, повне охоплення всіх жителів громади системою оповіщення

Операційна ціль 2.4: Підтримка ефективно діючої системи поводження з твердими побутовими відходами на теренах громади	• Забезпечення чистоти навколишнього середовища • Покращення естетичного вигляду громадського простору громади • Формування екологічної свідомості мешканців • Популяризація ідеї підтримання чистоти навколишнього середовища • Ліквідація несанкціонованих сміттєзвалищ • Підвищення рівня задоволеності мешканців роботою системи поводження з ТПВ
--	--

Індикатори впливу діяльності в рамках досягнення стратегічної цілі 3

СТРАТЕГІЧНА ЦІЛЬ 3 Формування в громаді інклюзивного середовища, приязного для мешканців і приїжджих	
Індикатори впливу	
• Формування іміджу громади як одного із культурних осередків регіону • Збільшення рівня привабливості територіальної громади як місця проживання • Зростання середньої тривалості життя мешканців • Підвищення рівня внутрішньої мобільності населення • Покращення стану фізичного та психічного здоров'я місцевого населення • Створення безбар'єрних маршрутів у кожному населеному пункті громади • Забезпечення безбар'єрності у всіх об'єктах інфраструктури громади	
Операційна ціль	Індикатори впливу
Операційна ціль 3.1: Покращення інженерно-транспортної інфраструктури в громаді	• Охоплення послугою водопостачання та водовідведення всього житлового сектору громади • Покращання транспортних комунікацій • Підвищення рівня мобільності мешканців • Підвищення рівня безпеки на дорогах • Підвищення рівня комфорту пішоходів • Підвищення рівня ефективності роботи КП по підтримці екологічного стану середовища у належному рівні

Операційна ціль 3.2: Розбудова громади як центру культурного життя, активного відпочинку та спорту	• Збільшення можливостей реалізації культурних проєктів на теренах громади з урахуванням інтересів різних вікових і соціальних груп жінок і чоловіків • Підвищення іміджу територіальної громади як місцевого культурного осередку • Збільшення можливостей реалізації культурних проєктів на теренах громади • Покращення якості культурних послуг • Покращення культурного образу громади та естетичного вигляду громадського простору • Збільшення функціональності об'єктів інфраструктури культури • Збільшення для місцевої молоді можливостей відпочинково-спортивної інфраструктури • Зростання рекреаційних/ відпочинкових можливостей для мешканців • Збільшення кількості відпочинково-спортивних об'єктів, пристосованих до потреб усіх верств населення • Розширення можливостей заняття спортом для місцевої молоді • Підвищення рівня впорядкованості громадського простору
Операційна ціль 3.3: Розвиток інституційної спроможності місцевого самоврядування	• Підвищення якості роботи виконавчого органу ради • Підвищення ефективності зусиль громади по залученню коштів фондів міжнародної технічної допомоги • Налагодження співпраці іншими громадами в питанні вирішення комунальних проблем • Налагодження співпраці з органами місцевого самоврядування країн Європейського Союзу та Північної Америки.
Операційна ціль 3.4: Підвищення якості освітніх і медичних послуг	• Покращення діагностики хворіб серед мешканців громади • Підвищення якості освітніх послуг • Підвищення рівня комп'ютерної грамотності серед місцевої молоді • Підвищення якості медичних послуг

УЗГОДЖЕНІСТЬ З ДЕРЖАВНОЮ, ТА РЕГІОНАЛЬНИМИ СТРАТЕГІЯМИ РОЗВИТКУ

В процесі розробки стратегії розвитку Нижньовербізької територіальної громади враховано основні положення Конституції України, Законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України», нормативно-правових актів Президента України та Кабінету Міністрів України, в т. ч. Державної стратегії регіонального розвитку України на 2021-2027 роки, яка встановлює рамки стратегічного планування розвитку територій, підсилення конкурентоспроможності, відновлення, врахування безпекових та євроінтеграційних викликів,

Узгодженість із Державною стратегією регіонального розвитку України на період до 2027 року

Стратегія громади враховує ключові пріоритети державної політики регіонального розвитку, визначені Державною стратегією, зокрема:

- підвищення конкурентоспроможності регіонів і громад;
- забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку територій;
- розвиток людського потенціалу, освіти, культури та зайнятості населення;
- зміцнення спроможності громад до самостійного управління розвитком і забезпечення сталого розвитку;
- відновлення економіки та інфраструктури в умовах воєнних викликів;
- цифровізація та енергоефективність як інструменти модернізації територій.

У межах цих пріоритетів громада визначила власні стратегічні цілі: розвиток економіки на засадах інноваційності, підвищення якості життя населення, екологічну безпеку та інституційну спроможність місцевого самоврядування.

Узгодженість із Стратегією розвитку Івано-Франківської області на період до 2027 року

Стратегія громади є логічним продовженням та деталізацією пріоритетів Стратегії розвитку Івано-Франківської області, а саме:

- розвиток конкурентоспроможної економіки області через підтримку МСП, агропромислового сектору, туризму та креативних індустрій;
- розвиток людського потенціалу, освіти, охорони здоров'я, підвищення соціальної згуртованості;
- забезпечення екологічної безпеки та раціонального використання природних ресурсів;
- розбудова транспортної, цифрової та комунальної інфраструктури;
- розвиток сільських територій на принципах сталості, партнерства та децентралізації.

Проекти та заходи, передбачені Стратегією громади, спрямовані на досягнення аналогічних результатів і можуть бути інтегровані у План реалізації Стратегії розвитку Івано-Франківської області на 2024–2027 роки.

ПЛАН РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ НИЖНЬОВЕРБІЗЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ НА ПЕРІОД ДО 2027 Р.

1. Забезпечення економічної стійкості та відновлення громади.

1.1. Розвиток інвестиційної спроможності територіальної громади.

	Діяльність / завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування	Термін реалізації
1.1.1	Інвентаризація земельного фонду громади	Сформований каталог/ карта земельного фонду громади	Збільшення рівня відкритості дій місцевої влади та обґрунтованості її рішень в економічній та соціальній сферах	Збільшення рівня зацікавлення інвесторів територією громади	Керівник відділу земельних відносин та архітектури	Місцевий бюджет	2020-2027
1.1.2	Розроблення комплексного плану просторового розвитку територіальної громади	Розроблений і затверджений рішенням ради громади комплексний план просторового розвитку громади	- Забезпечено узгоджене планування розвитку громади, - забезпечено раціональне використання земельних ресурсів	<i>Затверджений Комплексний план просторового розвитку, що охоплює 100 % території громади та використовується в управлінській діяльності.</i> Якісні показники: - Скорочення часу на розгляд звернень щодо землекористування. - Зменшення кількості конфліктів або накладень земельних ділянок. - Поява нових інвестиційних заявок завдяки відкритим картографічним даним.	Сільський голова, керівник відділу земельних відносин та архітектури	Державний бюджет, Місцевий бюджет, Кошти міжнародної технічної допомоги	2027
1.1.3	Підготовка каталогу інвестиційних пропозицій	Сформований каталог інвестиційних пропозицій	Підвищення іміджу територіальної громади як привабливої для інвестування	Обсяг прямих іноземних інвестицій. Обсяг капіталовкладень	Керівник відділу земельних відносин та архітектури, керівник відділу жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Місцевий бюджет	2027
1.1.4	Зміцнення матеріально-технічної бази КП	Забезпечення функціонування КП відповідно до їхньої статутної діяльності	Підвищення фінансової та господарської незалежності громади	Рівень надходжень до місцевого бюджету	Сільська рада, директор КП	Місцевий бюджет, кошти інвесторів	2027

1. РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ

1.2. Розширення можливостей місцевого агропромислового комплексу

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування	Термін реалізації
1.2.1	Сприяння створенню та розвитку малих фермерських, індивідуальних підсобних господарств, кооперативів у сфері прийому та переробки сільськогосподарської продукції	Кількість проведених зустрічей місцевої влади із місцевими фермерами та представниками переробної промисловості регіону для налагодження співпраці між сторонами	Налагоджена співпраця між місцевими дрібними фермерами/ індивідуальними підсобними господарствами та підприємствами переробної промисловості регіону	Обсяг реалізованої продукції місцевого с/г-сектора	Сільська рада	Місцевий бюджет, кошти інвесторів	2027
1.2.2	Поширення практики сільськогосподарської кооперації на території громади	Кількість проведених інформаційно-роз'яснювальних заходів з популяризації практики сільськогосподарської кооперації	- Збільшення кількості с/г кооперативів на території громади - Збільшення привабливості та рівня знань про кооперативну форму ведення сільського господарства	Кількість утворених с/г-кооперативів за рік	Сільська рада	Місцевий бюджет, кошти міжнародних програм матеріально-технічної допомоги	2027

1. РОЗВИТОК ЕКОНОМІЧНОЇ СПРОМОЖНОСТІ ГРОМАДИ

1.3. Розвиток туристично-рекреаційного потенціалу громади

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування	Термін реалізації
1.3.1	Формування туристичної інфраструктури та туристичних продуктів громади	Сформований пакет туристичних продуктів, що гармонійно поєднано з туристичною інфраструктурою територіальної громади	Підвищення туристичного іміджу та туристичної привабливості громади	Кількість внутрішніх і закордонних туристів, що відвідали громаду	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет	Постійно
1.3.2	Сприяння створенню садіб сільського зеленого туризму на території громади (інформаційно-консультаційна підтримка)	Кількість проведених інформаційно-роз'яснювальних заходів з популяризації практики зеленого туризму	Збільшення привабливості та рівня знань серед місцевого населення про зелений туризм	Кількість заснованих та успішно діючих «зелених садіб»	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет, кошти інвесторів	Постійно
1.3.3	Створення відпочинкових зон кемпінгового типу в селах громади	Кількість створених відпочинкових зон кемпінгового типу	Підвищення туристичного потенціалу громади	Кількість внутрішніх і закордонних туристів, що відвідали громаду	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет, кошти інвесторів	Постійно
1.3.4	Формування комплексу промоційних матеріалів для висвітлення туристичних можливостей громади	Підготовлений промо-пакет матеріалів	Підвищення туристичного іміджу територіальної громади	Кількість внутрішніх і закордонних туристів, що відвідали громаду	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет	Постійно
1.3.5	Проведення комплексу заходів подієвого туризму (тематичні фестивалі, святкування)	Перелік фестивалів/ інших тематичних заходів, що проводяться в громаді із заданою періодичністю	Підвищення туристичного іміджу територіальної громади	Кількість осіб, що відвідали організовані заходи	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет, кошти інвесторів	Постійно
1.3.6	Створення і забезпечення безкоштовного розповсюдження туристичної карти громади	Кількість примірників друкованої версії карти; інтерактивна карта, розташована на веб-сайті громади	Покращений доступ до інформації про культурно-розважальні та рекреаційні можливості на території громади Збільшення туристичної привабливості громади	Рівень задоволеності туристів	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет, спонсори	2027
1.3.7	Розроблення туристичних маршрутів, що пролягають	Кількість туристичних маршрутів	Відновлення іміджу громади як важливого	Рівень задоволеності потенційних туристів	Відділ освіти, молоді та	Обласний та місцевий	Постійно

	територією громади		туристичного осередку регіону		спорту, культури, туризму	бюджети, місцеві бюджети сусідніх ОТГ	
--	--------------------	--	----------------------------------	--	---------------------------------	--	--

2. РОЗБУДОВА БЕЗПЕЧНОЇ, ЕКОЛОГІЧНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.1. Розширення мережі укриттів у громаді

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування	Термін реалізації
2.1.1	Облаштування укриття у Нижньовербізькому ліцеї ім.Героя України О.Кукурби, та у Нижньовербізькому ЗДО «Веселка».	Облаштоване укриття місткістю 500 чол.	Створення безпечних умов для учасників освітнього процесу Нижньовербізького ліцею, ЗДО, дитячої школи мистецтв, працівників Нижньовербізької сільської ради та амбулаторії.	- Забезпечено 100 % учасників освітнього процесу ліцею, дитячого садка, дитячої школи мистецтв, а також працівників сільської ради та амбулаторії можливістю укриття у разі повітряної тривоги чи іншої надзвичайної ситуації - Скорочення часу евакуації дітей до укриття до 5 хвилин.	Нижньовербізька сільська рада	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2026
2.1.2	Облаштування укриття у Спаській гімназії	Облаштоване укриття місткістю 150 чол.	Створення безпечних умов для учасників освітнього процесу Спаської гімназії	- Забезпечено 100 % учасників освітнього процесу гімназії можливістю укриття у разі повітряної тривоги чи іншої надзвичайної ситуації - Скорочення часу евакуації дітей до укриття до 5 хвилин.	Нижньовербізька сільська рада	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2026
2.1.3	Облаштування укриття у с.Верхній Вербіж	Облаштоване укриття місткістю 100 чол.	Створення безпечних умов для жителів с.Верхній Вербіж	- Забезпечено можливістю укриття у разі повітряної тривоги чи іншої надзвичайної ситуації	Нижньовербізька сільська рада	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2026
2.1.4	Облаштування укриття у с.ЗДО «Ключик» с.Великий Ключів	Облаштоване укриття місткістю 60 чол.	Створення безпечних умов для учасників освітнього процесу ЗДО «Ключик»	- Забезпечено можливістю укриття учасників освітнього процесу ЗДО	Нижньовербізька сільська рада	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет,	2026

				«Ключик» у разі повітряної тривоги чи іншої надзвичайної ситуації - Скорочення часу евакуації дітей до укриття до 5 хвилин.		кошти міжнародної технічної допомоги.	
2.1.5	Будівництво укриття для Мишинської гімназії, с.ЗДО «Струмочок» с.Мишин та Мишинського ФАПу	Збудоване укриття місткістю 400 чол.	Створення безпечних умов для учасників освітнього процесу Мишинської гімназії, ЗДО «Струмочок», працівників Мишинського ФАПу.	- Забезпечено можливістю укриття учасників освітнього процесу школи, садочка, працівників ФАПу у разі повітряної тривоги чи іншої надзвичайної ситуації - Скорочення часу евакуації дітей до укриття до 5 хвилин.	Нижньовербізька сільська рада	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2026
2.1.6	Будівництво укриття для Великоключівського ліцею, та Великоключівської амбулаторії	Збудоване укриття місткістю 500 чол.	Створення безпечних умов для учасників освітнього процесу Великоключівського ліцею та працівників Великоключівської амбулаторії.	- Забезпечено можливістю укриття учасників освітнього процесу школи, працівників амбулаторії у разі повітряної тривоги чи іншої надзвичайної ситуації - Скорочення часу евакуації дітей до укриття до 5 хвилин.	Нижньовербізька сільська рада	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2026

2. РОЗБУДОВА БЕЗПЕЧНОЇ, ЕКОЛОГІЧНО ВІДПОВІДАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

2.2. Підвищення рівня енергонезалежності та енергоефективності громади.

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування	Термін реалізації
2.2.1	Проведення енергетичного аудиту бюджетних установ громади.	Визначення фактичного рівня споживання енергоресурсів, основних втрат та потенціалу енергозбереження.	Формування енергетичного балансу громади для планування подальших заходів.	Сформований звіт з енергоаудиту всіх бюджетних установ громади.	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Місцевий бюджет	2027
2.2.2	Зниження споживання енергоресурсів у бюджетних закладах шляхом термомодернізації будівель комунальної власності громади.	Проведено утеплення фасадів, заміна вікон і дверей, покрівель, модернізація систем опалення, вентиляції та освітлення всіх бюджетних установ територіальної громади.	- Зменшено споживання енергоносіїв бюджетними установами громади. - Економія бюджетних коштів для оплати за спожиті енергоносії бюджетними установами громади.	Сума економії коштів від впровадження термомодернізації бюджетних установ громади.	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2027
2.2.3	Встановлення сонячних електростанцій та інших відновлюваних джерел енергії для обслуговування об'єктів комунальної власності територіальної громади.	Встановлено СЕС для потреб всіх закладів освіти, медицини, та для адмінбудівлі сільської ради.	- Забезпечено часткове або повне електропостачання бюджетних установ за рахунок відновлюваних джерел енергії. - Зменшено витрати місцевого бюджету на оплату електроенергії. - Підвищено енергетичну незалежність та надійність роботи критичної інфраструктури (ліцеїв, садків, амбулаторій). - Зменшено викиди CO ₂ у довкілля.	- Обсяг зекономленої електроенергії, кВт·год/рік. - Сума зекономлених коштів бюджету, тис. грн/рік. - Частка споживання електроенергії з відновлюваних джерел у бюджетних установах, %. - Зменшення викидів CO ₂ , т/рік. - Рівень забезпечення критичних об'єктів резервним живленням, %.	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2027
2.2.4	Запровадження системи енергомоніторингу у бюджетній сфері громади.	Створення централізованої системи збору та аналізу даних про споживання енергоресурсів.	- Ощадне використання енергоносіїв бюджетними установами громади. - Ефективне планування споживання енергоносіїв та потреби у фінансуванні енергоспоживання	Відсоток зменшення споживання енергоносіїв бюджетними установами громади, Відсоток охоплення	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2027

			бюджетними установами.	енергомоніторингом бюджетної сфери громади.			
2.2.5	Підвищення енергетичної стійкості критичної інфраструктури громади	Оснащення закладів освіти резервними джерелами живлення (генераторами).	Придбано дизельні генератори для Спаського ліцею, Мишинської гімназії, Великоклучівського ліцею та Мишинського ЗДО «Струмочок»,	- Забезпечено безперебійне електропостачання навчальних закладів під час відключень або надзвичайних ситуацій. - Підвищено безпеку дітей і стабільність навчального процесу. - Зменшено кількість зрывів занять через відсутність електроенергії	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2026

2. СТВОРЕННЯ НОВОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛИЧЧЯ ГРОМАДИ

2.3. Підвищення рівня безпеки мешканців громади від негативних наслідків природних і техногенних чинників

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування	Термін реалізації
2.3.1	Нове будівництво дамб та берегоукріплень на р.Сопівка, р.Лючка, та р.Пістинька у с.Нижній Вербіж, с.Верхній Вербіж, с.Великий Ключів та с.Мишин для захисту від підтоплень та затоплень	Укріплені берегова лінія річок, що проходять територією громади, розчищені русла та збудовані нові дамби на р.Лючка р.Сопівка та р.Пістинька	Забезпечено захист мешканців прибережної лінії с.Нижній Вербіж, с.Верхній Вербіж, с.Великий Ключів та с.Мишин.від негативних наслідків повеней	Рівень матеріальної шкоди мешканців від річкових повеней	Сільський голова, старости, сільська рада	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2027
2.3.2	Будівництво Центру безпеки територіальної громади	- Збудовано та введено в експлуатацію Центр безпеки, -	- Центр укомплектований обладнанням і персоналом,	Підвищено рівень готовності громади до надзвичайних ситуацій	Виконавчий комітет сільської ради	Державний бюджет, обласний бюджет, Місцевий бюджет, кошти міжнародної технічної допомоги.	2027
2.3.3	Модернізація системи оповіщення про повітряні тривоги	Модернізована система оповіщення громади	Частка населення громади, охоплена системою оповіщення складає 100 відс.	Збільшення до 100 відс. частки населення, яке охоплене оповіщенням у громаді.	Нижньовербізька сільська рада	Місцевий бюджет, Обласний бюджет, державний бюджет	2026
2.3.4	Забезпечення функціонування ефективної системи цивільного захисту громади	- Створено матеріальні резерви громади для ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій (засоби оповіщення, генератори, насоси, мотопомпи, аптечки тощо). - Підвищено рівень готовності населення та персоналу до дій у разі виникнення надзвичайних ситуацій через навчання, тренування та інформаційні кампанії. - Удосконалено систему управління евакуацією населення	Ефективно функціонуюча система цивільного захисту, що забезпечує своєчасне оповіщення, координацію дій і безпеку мешканців у разі надзвичайних ситуацій.	Забезпечено готовність сил і засобів цивільного захисту громади до оперативного реагування на природні, техногенні та воєнні загрози.	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Місцевий бюджет, Обласний бюджет, державний бюджет	2027

2. СТВОРЕННЯ НОВОГО ЕКОЛОГІЧНОГО ОБЛИЧЧЯ ГРОМАДИ

2.3. Підтримка ефективно діючої системи поводження з твердими побутовими відходами в громаді

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування / кошти з бюджету ОТГ	Термін реалізації
2.3.1	Сприяння 100%-му покриттю громади організованим збором твердих побутових відходів	Діюча на усій території система організованого вивозу твердих побутових відходів	Забезпечення чистоти навколишнього середовища. Покращення естетичного вигляду громадського простору громади	Рівень задоволеності мешканців з чистоти навколишнього середовища громади	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Приватний бізнес, зовнішні та державні програми допомоги	2027
2.3.2	Організація роздільного збирання ТПВ у громаді	Ефективно діюча система роздільного збору сміття	Забезпечення чистоти навколишнього середовища Формування екологічної свідомості мешканців	Рівень задоволеності мешканців з чистоти навколишнього середовища громади	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Приватний бізнес, зовнішні та державні програми допомоги	2027
2.3.3	Ліквідація стихійних сміттєзвалищ на території громади	Кількість ліквідованих несанкціонованих сміттєзвалищ в рік. Кількість несанкціонованих сміттєзвалищ на території громади	Охорона навколишнього середовища Покращення естетичного вигляду громадського простору громади	Рівень задоволеності мешканців з чистоти навколишнього середовища громади	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Місцевий бюджет	2026-2027

3. ФОРМУВАННЯ В ГРОМАДІ ІНКЛЮЗИВНОГО СЕРЕДОВИЩА, ПРИЯЗНОГО ДЛЯ МЕШКАНЦІВ І ПРИЇЗДЖИХ

3.1. Покращання інженерно-транспортної інфраструктури в громаді

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування / кошти з бюджету ОТГ	Термін реалізації
3.1.1	Забезпечення централізованого водопостачання в селах громади	Довжина прокладеного водогону. Кількість домогосподарств, підключених до системи централізованого водопостачання	Підвищення ефективності системи водопостачання населення	Рівень задоволеності мешканців з числа різних вікових і соціальних груп жінок і чоловіків громади якістю водопостачання	Виконавчий комітет сільської ради	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2027
3.1.2	Розвиток центральної каналізаційної системи в громаді	Довжина прокладених каналізаційних труб. Кількість домогосподарств, підключених до централізованої каналізаційної системи	Підвищення ефективності каналізаційної системи	Рівень задоволеності мешканців з числа різних вікових і соціальних груп жінок і чоловіків громади якістю роботи системи водовідведення	Виконавчий комітет сільської ради	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2027
3.1.3	Облаштування тротуарів, пандусів, пішохідних переходів, велослужбок	Кількість облаштованих пандусів, метрів тротуарів та велослужбок	Забезпечено безпечне і зручне пересування для всіх категорій населення	Рівень задоволеності мешканців якістю інфраструктури	Виконавчий комітет сільської ради	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2027
3.1.4	Реконструкція та капітальний ремонт дорожнього покриття у населених пунктах громади з урахуванням принципів безбар'єрності	Протяжність відремонтованих доріг	Покращення транспортного сполучення Підвищення рівня безпеки на дорогах Підвищення рівня інклюзивності та комфорту пішоходів	Рівень задоволення мешканців з числа різних вікових і соціальних груп жінок і чоловіків дорожньою інфраструктурою Кількість ДТП	Виконавчий комітет сільської ради	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026 2027
3.1.5	Розвиток мережі доріг з асфальтним покриттям	Протяжність нових доріг з асфальтним покриттям	Покращення транспортної комунікації Підвищення рівня комфорту пішоходів	Рівень задоволення мешканців з числа різних вікових і соціальних груп жінок і чоловіків дорожньою інфраструктурою	Виконавчий комітет сільської ради	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026 2027
3.1.6	Придбання спеціалізованої техніки для комунального підприємства	Закуплена згідно специфікації техніка	Підвищення рівня ефективності роботи КП по благоустрою, підтримка у нна	Рівень задоволеності мешканців з чистоти навколишнього середовища громади та	Керівники КП, сільська рада	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026 2027

			належному рівні екологічного стану середовища	благоустрою			
3.1.7	Закупівля легкового автомобіля підвищеної прохідності для потреб сільської ради	Закуплений згідно специфікації автомобіль	Підвищення рівня мобільності працівників сільської ради	Рівень продуктивності праці працівників виконавчого органу сільської ради	Сільська рада	Місцевий бюджет	2026 2027
3.1.8	Нове будівництво та капітальний ремонт мостів та пішохідних переходів у населених пунктах громади	Побудовані та відремонтовані мости та пішохідні переходи	Підвищення рівня мобільності мешканців	Рівень задоволення мешканців місцевою дорожньою інфраструктурою	Сільська рада	Місцевий бюджет, обласний бюджет, державний бюджет	2026 2027
3.1.9	Встановлення вуличного освітлення вздовж основних транспортних шляхів, вуличних вказівників	Підвищено рівень безпеки руху в темну пору доби, Поліпшено орієнтацію гостей громади та туристів	Кількість встановлених освітлювальних опор, охоплення освітленням, кількість встановлених інформаційних об'єктів	Рівень задоволення мешканців дорожньою інфраструктурою	Сільська рада	Місцевий бюджет	2026 2027

3. ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА, ПРИЯЗНОГО ДЛЯ МЕШКАНЦІВ І ПРИЇЗДЖИХ

3.2. Розбудова громади як центру культурного життя, активного відпочинку та спорту

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування / кошти з бюджету ОТГ	Термін реалізації
3.2.1	Капітальний та поточний ремонт закладів культури у населених пунктах громади, оновлення матеріально-технічної бази, забезпечення сучасним обладнанням	Проведено капітальний або поточний ремонт будинків культури, клубів, бібліотек у населених пунктах громади	Поліпшено стан культурної інфраструктури, створено сучасні умови для проведення культурно-мистецьких заходів, дозволя населення	- Кількість відремонтованих закладів культури (одиниць) - Площа відремонтованих приміщень (м²) - Частка закладів культури, оснащених сучасним обладнанням (%)	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026-2027
3.2.2	Проведення щорічних культурних фестивалів, свят і ярмарків громади	Проведено щорічні культурні фестивалі, свята, мистецькі заходи, ярмарки громади	- Залучено творчі колективи, митців, аматорів, молодь до участі у фестивалях, - Підвищено рівень культурної активності населення, популяризовано місцеві традиції та залучено мешканців до громадського життя, - Популяризовано громаду через проведення відкритих заходів для туристів і гостей, - Підвищено туристичну привабливість громади, сформовано позитивний імідж території	- Кількість проведених культурно-мистецьких заходів на рік (од.) - Кількість учасників та відвідувачів заходів (осіб) - Кількість населених пунктів громади, залучених до організації свят (од.) - Кількість творчих колективів та учасників (осіб)	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026-2027
3.2.3	Розвиток спортивної інфраструктури	Капітальний ремонт та реконструкція існуючих та облаштування нових спортивних майданчиків, футбольних полів, фітнес-зон, бігових та	- Збільшення рівня фізичної активності населення, популяризація спорту культурного центру, залучення туристів, - Відновлена спортивна	- Кількість збудованої та відремонтованої спортивної інфраструктури,	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет, обласний бюджет, зовнішні програми допомоги – державні і міжнародні, спонсорські кошти	2026-2027

		веломаршрутів	інфраструктура громади	- Кількість залучених жителів громади до участі у спортивних заняттях			
3.2.4	Створення мережі зон відпочинку на природі	Облаштування місць відпочинку біля річок, лісових масивів, туристичних маршрутів (лавки, навіси, урни, освітлення)	Поліпшення якості життя мешканців і розвиток внутрішнього туризму	Кількість створених місць відпочинку,	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Місцевий бюджет	2026-2027
3.2.5	Капітальний ремонт пам'ятників, що знаходяться у комунальній власності громади	Відремонтовані пам'ятники	Покращення культурного образу громади та естетичного вигляду громадського простору	Рівень задоволеності мешканців з користування публічним простором	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму	Місцевий бюджет, спонсорські кошти	2026-2027
3.2.6	Розвиток мережі партнерства у сфері культури і спорту	Укладання угод з міжнародними партнерами та громадами про співробітництво	Проведені спільні заходи з патнерами у галузі культури і спорту, обмін досвідом.	Кількість спільних заходів , кількість залучених учасників	Сільський голова, керівник профільного відділу*, керівники комунальних закладів культури	Місцевий бюджет, кошти міжнародних програм МТД	2026-2027
3.2.7	Реконструкція адмінбудівлі старости у с.Великий Ключів з облаштуванням Молодіжного центру	Облаштований Молодіжний центр в адмінбудівлі старости с.Великий Ключів	Збільшення функціональності будівлі, можливість проведення різних заходів для дітей та юнацтва.	Рівень задоволеності мешканців з функціональності об'єкту	Нижньовербізька сільська рада	Місцевий бюджет, ДФРР, зовнішні програми допомоги – державні і міжнародні	2027
3.2.8	Провести систему опалення у клубі с. В. Вербіж та облаштувати молодіжний центр	Облаштований молодіжний центр у клубі с.В.Вербіж. Встановлена система опалення	Збільшення функціональності будівлі, можливість проведення різних заходів для дітей та юнацтва.	Рівень задоволеності мешканців з функціональності об'єкту	Нижньовербізька сільська рада	Місцевий бюджет, ДФРР, зовнішні програми допомоги – державні і міжнародні	2027
	Облаштування систем опалення і санвузлів у всіх закладах культури громади	Встановлені системи опалення і санвузли у всіх закладах культури громади	Збільшення функціональності будівлі, можливість проведення різних заходів для дітей та юнацтва.	Рівень задоволеності мешканців з функціональності об'єкту	Нижньовербізька сільська рада	Місцевий бюджет, ДФРР, зовнішні програми допомоги – державні і міжнародні	2027

3. ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА, ПРИЯЗНОГО ДЛЯ МЕШКАНЦІВ І ПРИЇЗДЖИХ

3.3. Розвиток інституційної спроможності місцевого самоврядування

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування / кошти з бюджету ОТГ	Термін реалізації
3.3.1.	Підвищення кваліфікації працівників апарату, старост і депутатів	Проведення тренінгів, навчань, семінарів із питань стратегічного планування, управління проектами, діджиталізації, фінансового менеджменту	Підвищення якості роботи виконавчого органу ради	Кількість проведених навчань, кількість залучених працівників, які підвищили кваліфікацію	Заступник сільського голови, секретар сільської ради.	Місцевий бюджет, кошти міжнародних програм МТД	Постійно
3.3.2	Налагодження міжмуніципального та міжнародного співробітництва	Укладання угод про спільну реалізацію проєктів	Засновано партнерські відносини з іншими територіальними громадами України та зарубіжними муніципалітетами - Реалізовано спільні проєкти у сферах економіки, культури, екології, освіти та місцевого розвитку	- Кількість укладених угод про співробітництво (од.) - Кількість реалізованих спільних міжмуніципальних або міжнародних проєктів (од.) - Обсяг залучених зовнішніх інвестицій / грантових коштів (грн, євро)	Відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Місцевий бюджет	Постійно
3.3.3	Постійна підтримка механізмів участі громадянської в управлінні	Проведення громадських слухань, електронних консультацій, партисипативного бюджету (бюджету участі)	- Забезпечено системну участь мешканців громади у прийнятті управлінських рішень - Зміцнено довіру населення до органів місцевого самоврядування через відкритість і прозорість процесів	Кількість діючих механізмів участі (од.) Кількість поданих та реалізованих проєктів бюджету участі (од.) Кількість проведених інформаційних кампаній, тренінгів, зустрічей (од.)	Заступник сільського голови, секретар сільської ради	Місцевий бюджет	Постійно
3.3.4	Модернізація матеріально-технічної бази адміністративних закладів сільської ради	Проведення капітальних і поточних ремонтів адміністративних закладів, впровадження заходів з енергозбереження, забезпечення сучасним обладнанням, меблями.	- Проведено капітальні та поточні ремонти, - Заклади забезпечено сучасними меблями, технічним обладнанням, мультимедійними засобами, - Проведено енергомодернізацію будівель (заміна вікон, утеплення, освітлення, опалення),	- Кількість відремонтованих приміщень (од.), - Площа відремонтованих приміщень (м²), - Рівень готовності об'єктів (%) - Відсоток зменшення витрат на енергоносії (%),	Заступник сільського голови, відділ жкг, інвестицій та соціально-економічного розвитку	Місцевий бюджет, кошти міжнародних програм МТД	Постійно

3. ФОРМУВАННЯ СЕРЕДОВИЩА, ПРИЯЗНОГО ДЛЯ МЕШКАНЦІВ І ПРИЇЗДЖИХ

3.4. Підвищення якості освітніх і медичних послуг

	Діяльність/ завдання	Показник реалізації діяльності / завдання (продукт)	Результат реалізації діяльності / завдання	Показник оцінювання результату діяльності	Відповідальний за виконання діяльності чи завдання	Джерела фінансування / кошти з бюджету ОТГ	Термін реалізації
3.4.1	Нове будівництво спортивного залу з критим переходом до існуючого навчального корпусу Нижньовербізького ліцею в с.Нижній Вербіж Нижньовербізької сільської ради Коломийського району Івано-Франківської області.	Збудовано сучасний спортивний зал із критим переходом до навчального корпусу ліцею	- Покращено умови навчання, підвищено якість освітнього процесу, - Створення сучасну, безпечну, енергоефективну спортивну інфраструктуру для учнів та громади - Підвищено рівень фізичного розвитку учнів, забезпечено умови для проведення уроків фізкультури та спортивних секцій	- Наявність введеного в експлуатацію спортивного залу (так/ні), - Кількість одиниць придбаного обладнання (од.) - Кількість спортивних секцій/гуртків, що діють у залі (од.)	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму, дирекція Нижньовербізького ліцею	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026-2027
3.4.2	Капітальний ремонт підвалу Нижньовербізького ліцею ім.Героя України О.Кукурби для облаштування найпростішого укриття в с.Нижній Вербіж Нижньовербізької сільської ради Коломийського району Івано-Франківської області.	- Проведено капітальний ремонт підвального приміщення ліцею для облаштування найпростішого укриття, - Укриття обладнано системами вентиляції, освітлення, санітарними вузлами, запасами води та місцями для сидіння,	- Створено безпечні умови для перебування учнів, працівників і відвідувачів під час надзвичайних ситуацій, - Підвищено рівень захищеності учасників освітнього процесу, - Забезпечено належні технічні та санітарні умови перебування в укритті	- Ступінь готовності об'єкта (%); - Наявність прийнятого в експлуатацію укриття (так/ні), - Кількість облаштованих місць для укриття (осіб), - Площа відремонтованого укриття (м²).	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму, дирекція Нижньовербізького ліцею	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026-2027
3.4.3	Нове будівництво спортивного залу Ковалівського ліцею в с.Ковалівка Нижньовербізької сільської ради Коломийського району Івано-Франківської області.	Збудовано сучасний спортивний зал	- Покращено умови навчання, підвищено якість освітнього процесу, - Створення сучасну, безпечну, енергоефективну спортивну інфраструктуру для учнів та громади - Підвищено рівень фізичного розвитку учнів, забезпечено умови для проведення уроків	- Наявність введеного в експлуатацію спортивного залу (так/ні), - Кількість одиниць придбаного обладнання (од.) - Кількість спортивних секцій/гуртків, що діють у залі (од.)	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму, дирекція Ковалівського ліцею	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026-2027

			фізкультури та спортивних секцій				
3.4.4	Модернізація матеріально-технічної бази закладів освіти	Проведення капітальних і поточних ремонтів навчальних закладів, впровадження заходів з енергозбереження, оновлення класів, забезпечення сучасним обладнанням, меблями, STEM-кабінетами	- Проведено капітальні та поточні ремонти навчальних кабінетів, спортивних і актових залів, їдалень, санвузлів у закладах освіти громади, - Заклади освіти забезпечено сучасними меблями, технічним обладнанням, мультимедійними засобами, STEM-комплектами, - Проведено енергомодернізацію будівель (заміна вікон, утеплення, освітлення, опалення),	- Кількість відремонтованих приміщень (од.), - Площа відремонтованих приміщень (м²), - Рівень готовності об'єктів (%) - Відсоток зменшення витрат на енергоносії (%),	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму, дирекції навчальних закладів	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026-2027
3.4.5	Створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища	Забезпечення шкіл та садочків пандусами, безбар'єрним доступом, системами відеоспостереження, сигналізацією.	- Підвищено рівень безпеки учасників освітнього процесу, - Забезпечено безбар'єрний доступ для дітей з особливими освітніми потребами,	- Кількість закладів, обладнаних системами безпеки (од.), - Кількість закладів із облаштованим безбар'єрним середовищем (од.), - Частка дітей з ООП, які мають доступ до навчання (%), - Кількість проведених заходів (од.) - Кількість учасників (осіб)	Відділ освіти, молоді та спорту, культури, туризму, дирекції навчальних закладів	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026-2027
3.4.6	Модернізація закладів первинної медичної допомоги	Капітальний ремонт амбулаторій і ФАП, оновлення медичного обладнання, створення комфортних умов для пацієнтів	- Покращено матеріально-технічну базу закладів первинної медичної допомоги, - Заклади охорони здоров'я оснащено сучасним діагностичним, лабораторним та комп'ютерним обладнанням, - Підвищено якість та оперативність надання медичних послуг населенню,	- Кількість відремонтованих або оновлених приміщень (од.), - Площа модернізованих приміщень (м²), - Кількість одиниць придбаного обладнання (од.), - Частка обладнання, що відповідає сучасним стандартам (%),	Виконавчий комітет сільської ради, КП «Центр первинної медико-санітарної допомоги Нижньовербізької сільської ради»	Місцевий бюджет, державний бюджет, кошти міжнародних партнерів	2026-2027
	Створення безпечного простору у Спаському ліцеї ім. І. Франка. Демонтаж старої будівлі школи.	Демонтовано стару будівлю школи поблизу СЧпаського ліцею	Покращено благоустрій території Спаського ліцею, Створено безпечний простір на території Спаського ліцею.	Рівень задоволеності мешканців з функціональності об'єкту	Нижньовербізька сільська рада	Місцевий бюджет,	2026-2027